

RÖPÜLJ PÁVA
Döntő

9.

FARSANGI PÁSZTOR LAKODALOM

Somogy megye műsora

A szinpadon a pogányszentpéteri együttes énekel.

E szövegrész után a Pogányszentpéteri együttes forgós és gyors csárdást táncol a Zselic együttes kíséretével

A gyors csárdás befejezésével ismét megállnak énekelnek tovább.

Szinpadon:

A szennai skanzenben egy dudás kíséretében a nézelődő tömeg közbe, megjelenik a medve és a medvetáncoltató. A menetben előttük kisbíró halad dobolva.

POGÁNYSZENTPÉTERI EGYÜTTES:

Megjött már a hosszú farsang
Sirassák a lányok,
Akiknek a nagy méregtől
Ráncos a pofájuk,
Kócot-mócot megfontak
Mégis itthon maradtak,
Hipp hopp farsang
Lődözi a farsang
Ha nem annak szalonnát
kifurom a gerendát

Pogányszentpéteri együttes:

Forgós és gyors csárdás

Pogányszentpéteri együttes:

Eljöttünk mi farsangónyi
Hogy valamit kapjunk
Idefigyelmezzenek
Tanulságot vegyenek
Hegyes-begyes disznóláb
Hegyes-begyes szarkaláb
Ni,ni,ni,ni,ni,ku,ku,ku,ku,ku.

A medvét a táncoltató, azaz a Szalmaember vezeti. Különböző játékokat művelnek, táncolnak. A játék egy pontján a Szalmaember kiheréli a medvét, és krumplit dob a néző közönség közbe. A film végeztével ismét visszatérünk a szinpadra.

A pogányszentpéteri együttes dallamának végén, megjelenik a szinpadon a kuszori. Kezében nagy bot, Az un. kuszori,

Pogányszentpéteri együttes:

Eljöttünk mi farsangónyi
Hogy valamint kapjunk
Idefigyelmezzenek
Tanulságot vegyenek
Hegyes-begyes disznóláb
Hegyes-begyes szarkaláb
Ni,ni,ni,ni,ni,ku,ku,ku,ku,ku.

KUSZORI /azaz hivogató/:

Alázatosságba léptem a hajlékba
Ég áldása szálljon a benne lakókra
Vendég-hívó vagyok, látják kigyelmetek
Mennyegzőt hirdető szép bokrétás követ.
El vagyok bocsátva a mi vőlegényünktől
Szép mennyaszonyunktól
Kovács Józseftől
és Szabó Juliától.
Jöve telem okát elmondom én bőven
Nagy lakodalom van nálunk készülőben
Melyre a vőlegény tisztességese atyja
Jó kigyelmeteket általam hivatja

A hívogató szövege közben a kép a hívogatóról áttűnik filmre.

FILM:

A szennai falumuzeumban vagyunk.

Ajándékokat visznek a falumuzeum rinyakovácsi házához, illő népviseletekben. Szőtteseket, ruhákat, különböző faragásokat és ajándék tárgyakat.

A film visszatűnik a hívogatóra és a szinpadon fejeződik be a hívogató szövege.

A hívogató szövege végeztével lakodalmas menet érkezik a szinpadra.

Lakodalmas menet énekel:

Édesanyám adjon Isten jó estét
Meghoztuk a barna-piros menyecskét
De nem azért, hogy mi őtet szeres-
sük

Édesanyám könnyebbségét keressük.

I. VŐFÉNY:

Szerencsés jó estét a házigaz-
dának

Házában összegyűlt minden roko-
nának

A házigazdát megkérem én szépen
Hogyha fogadna minket illő képpen
Ez a kicsi sereg, mely ideérkezett
A hosszú ut alatt elfáradott nagyon
Fogadják be őket vidámságukba
Részeltessék mulatságukba.

A lakodásban vigan mulassanak
Köszöntsék a kancsót el ne
aludjanak

A vőfényeknek kis borocskát
adjon

Nosza muzsikások hadd szóljon
a rigmus

Ezzel dicsértessék az Ur Jézus
Krisztus!

Mindenki táncol:

Zselicszentpáli lassu csárdás,
friss, és ugrós.

Kísér a zselic zenekar.

A tánc lezárása után a II. vőfény
jön a szinpad elejére.

II. VŐFÉNY:

Uraim az asztal meg vagyon te-
ritve

Kés, villa és kanál el vagyon
készítve

Tessék hát mindenkinek helyre
telepedni

A gyomrát minálunk nen rontja
el senki

A II. vőfény szövegére megmozdul
a lakodalmas nép és mintegy el-
helyezkedik a szinpadon. /Nem
ül le, hiszen semmiféle beren-
dezési tárgy nincs a szinpadon./
Miután a lakodalmasnép elrendez-
kedett a szinpadon, megérkezik
Tislér Antalné.

Tislérné: /Reza néni/

Mózes a pusztában..egy rézkigyót mutatott népének. Én is bemutatom az életfát, azért magam voltam a Paradicsomkertben. A gyönyörüségtől mindjárt elájultam. Odagyün egy angyal, kérdi tülem: Hát te mit keresel itt, alvó gyermek? Mondtam, hogy ezért a szép életfáért jöttem. Dehát hogy jöttél, mikor nem hoztál sem fűrész, sem fejszét. Én megfogtam, a töviből kihuztam és az ékes menyasszonynak ajándékuul hoztam. Van ezen körte, alma, magyaró. Tetejibe nemzeti lobogó, meg egy aranyos gerlice, aki azt csevegni aranyos szájával, szálljon áldás az uj házaspárra.

Lakodalmas nép:

Éljen! Éljen!

Tislérné:

Isten éltesse az uj párt sokáig, pénzbe járjanak bokáig! Esztendőre adjon az Isten nekik olyan kis Pistát, aki az édesaptyának pisál pálinkát. Kettőre meg ollan kis Mariskát, aki az anyja hellett kisöpri a szobát. Háromra pedig ollan egy kis Miskát, aki az ólbul kihajtja a siskát.

Tislénné átadja az életfát a menyasszonynak

Lakodalmas nép:

Éljen! Éljen!

Két koszorus lány tálcán rozmaringós poharakat hoznak be, a szinpadra. Megkinálják vele az ott álló valakit és Tóth Imrét. Tóth Imre bácsi kezébe veszi a poharat és a szinpad előterébe lép.

TÓTH IMRE énekel:

Nem akar a kanyos ártány legelni
Még az orrát a földre le se meri
tenni

Idegen szagot érez a pusztába
Hátra tekint, hat zsandár jön
utánna.

Hat zsandárnak nincsen annyi hatalma

Hogy engem a nyájamtól elhajtana.
Mert én addig el nem megyek nyájamtól

Még számadóm ki nem jön a csárdából.

Sej, haj Sobri pajtás
Hogyan tetszik a vándorlás?
Sej, haj nem jól tetszik
Mert a rózsám halva fekszik.

A kép Tóth Imre bácsiról a dal egy pontján áttűnik filmre.

FILM:

Imre bácsi legeltet disznókat. Mellette Tóth Mihály farag. A kamera ráközelít a faragásra.

DIA:

/A film diába tűnik át/

A Rippl Rónai Múzeum anyagából pásztorfaragásokról készült diák. A dal vége előtt a kép visszatűnik a színpadra, ahol Tóth Imre bácsi befejezi a dalt.

TÖRÖKKOPPÁNYI ASSZONY KÓRUS

Énekelés és karikázik:

Hallod-e a te Zsubri pajtás
Hogyan tetszik a vándullás
Sej haj nem jól tetszik
Mer a rózsám halval fekszik

Pici cipő zöld pántlika kötője
Legény legyen aki aztat megkösse
Enyimet is megkötötte egy barna
Homlokára göndörödik a haja

Egy szem kökény két szem kökény
Tátott száju juhász legény
Mér etted meg a vakarcsot
Azért nem nőtt meg a bajcod.

A törökkoppányi asszonykórus első dalára a "Hallod-e te Zsubri pajtás" kezdetűre Dia-sor

DIA: A kaposvári Múzeum Kapoly karcolózással készült Sobri munkáit látjuk.

Az új dallamra, a karikázó gyors részére a Szennai együttes tagjai is táncolnak.

A tánc végére a színpad előterébe lép Kövesi Gyula hosszufurulyával.

A hosszufurulya dallam végén megszólal a Zselic-zenekar. A kanász tánc dallamára Horváth János bácsi lép elő.

A Seprüstánc végén megjelenik a színpadon a Pogányszentpéteri Együttes, Halottas-játék menete. Egy padon hozzák be a "halottat" lepedővel van letakarva, mögötte jön a pap, a kántor, a sirató asszony, asszonyok, férfiak. A lakodalmas nép megmozdul a menet érkezésekor, a halottat leteszik a színpad közepére.

Kövesi Gyula hosszufurulyán játszik:

Föl szállott a páva

Horváth János: Kanásztánc

TÖRÖKKOPPÁNYI EGYÜTTES: Kanásztánc

SZENNAI EGYÜTTES: Kanász verbunk

TÖRÖKKOPPÁNYI EGYÜTTES: Seprüstánc

PAP:

Az örök árnyékszék fényeskedjék felette

KÁNTOR:

Vellándusz

PAP:

Ittam sok pálinkát kámforral
Azért jöttem ide illen mula kán-
torral

KÁNTOR:

Arra alá vezet egy ösvény gyalogut
Azon bandukol egy világtalan koldus
Nem látja az eget, sem a kerek föl-
det
A harmadik lába nem éri a földet.

PAP:

Ösmertem anyádat, egy vén kecske
volt
Annak a te öregapád, annak a baktya
volt

SIRATÓASSZONY:

Jaj kedves párom, de jó furó fara-
gó embör voltál. Tegnap még a kap-
cánál álltál, én tartottam, te
furtad, jaj mikor süttem jó pene-
tét csinyáltál. Jaj penetem ázta-
tőja, likam bedugója jaj, jaj, de
szeretted a süttököt, de mán kihült
a kemencepadkán, jaj, tőköd a pa-
don, magad a hideg ágyon, jaj

A Siratóasszony, a kántor a pap
és asszonyok gyertyával körüljár-
ják a halottat.

PAP:

Most midőn kinyilott az akác vi-
rágja
Toldottnyaku Ignác ugrik a más-
világra

LAKODALMAS TÖMEG:

Doloresszem-iszom boromat meg-
iszom

KÁNTOR:

Vellándusz.

PAP:

Nem hatták itt többé nyakaskodni
bedobták a pokolba vigadni.

KÁNTOR:

Gráblándusz.

PAP:

Most hát Gereben Magdolna
Kecskefülű Jóska maradok nektek
vigasztalástokra.

KÁNTOR:

Vellándusz.

PAP:

Most hát Kosárszáju Gáspár kivá-
nom, hogy az orrod nőjjön akkorát,
hogy kaszálás idején ne kelljen
tokmány.

KÁNTOR:

Gráblándusz.

PAP ÉS KÁNTOR:

Hiszek az Istenben, mig pénz van
a zsebemben. Kivennem ha benne
volna a szavam akkor ekként szólna,
azt a létrán járó, össze-vissza
utakon szédelgő macska-egér kerge-
tő, szobából kimasztított názáret-
beli pipareszelőjét reszeljétek az
anyátok meztelen könyökét.

HALÁL:

Tegyétek imára kezeteket, mert elértek a végórák. Midőn e földi hurkát, kolbászt elibétek rakták, eképpen a másvilágon a csikópisztolt a feneketekbe nyomják.

LAKODALMASNÉP:

Doloresz in Ferkó, szerencsétlen
Ferkó neked a bor nem jó.

A halott felugrik

A halott fölkapja az üveget,
nagyot huz belőle, a lakodal-
masnép mozog, kiabál, éljenez.
Közben megérkezik az Asszony.

HALOTT:

Dehonnem! Hun az az üjeg?

Asszony: énekel

Nagy lakodalmat ők kezdének
Jézust is meghívták vendégnek

Őt követték tanítványi
Mint a tyukot a fiai
Kámán mennyegzőbe

Jézus, hogy örömet szerezne
Anyja kérésére megtenne
Parancsolá meríteni
Kutból hat vödröt tölteni
Kámán Mennyegzőbe.

A bort adák násznagy kezébe
 Hogy adja a vendég elejbe
 Násznagy a bort megkóstolú
 A vőlegint megszólítú
 Kámán mennyegzőbe.

Midőn már mindnyájan vigadtak
 Vigan egy-két táncot eljártak
 Ugy megsergették Magdolnát
 Mind elhánnya a topánját
 Kámán mennyegzőbe.

Az első vőfély hozza a menyasszonyt. Zenekar tust huz.

Zenekar: Tus

I. VŐFÉNY

Érdemes uraim, nézzenek csak ide
 Föltették a kontyot a menyasszony
 fejére.

Szépen kihimezve az első mintára
 Hanem ennek drága lesz az ára.

A vőfény szövege után a zenekar
 elkezdi játszani a menyasszony-
 tánc zenéjét. Egymásután táncol-
 nak a menyasszonnyal, mindenki
 ajándékot tesz le a menyasszony
 elé.

DIA: azokat az ajándéktárgyakat
 látjuk dián külön is, amelyeket a
 menyasszonytánchoz hoznak.

A kép át-áttűnik a menyasszony-
 táncról a hozott ajándékok diái-
 ra. A menyasszonytánc egy pontján
 dedák, azaz alakoskodók jönnek be
 a szinpadra.

Az egyik deda söprüvel magamögé parancsolja a vendégsereget és így, mint egy kigyózó sorban táncolnak. Mig a többiek kisszék-táncolt és sapka táncot táncolnak.

A dedák tánca, illetve a kisszéktánc és a sapkatánc után, következik a baltás-tánc.

A baltás-tánc végén mindenki táncra perdül a zenekar muzsikájára, ez a műsor finálé tánca.

DEDÁK:

Hopp kincsem, galambom
Nincsen gatyamadzagom
Feleségem az éjjel
Fogával rágta széjjel.

Baltás tánc

Mindenki táncol és énekel:

Száraz dió, rotyogató
Hegedűszó, muzsikaszó
Tödd le babám a szürödöt
Hadd ugorjak véled egyet.

Počajnemyt'pěbeni fonyar-
lós, Grosseárdás

Grosseárdásba roblon
uot be az dlorcos mas
kardásat

A dudás kíméshében
megjelenés a medne
láncolat. Előtűs
kísérő dolgal

A medvet a nálma
ember veseti és az
is heréli ki.

Éves, hegyes úton a hon
farsang nívordát a lányp
illhen maradásat
Alkimer a nagy véregetől
Rókos a próbásat

Kócal méret mefentat
megis illhen maradat
Hlyk leme farsang
Ládori a farsang
Hane adnat malomát
Kifinos a ferendát

Éves, Etgottués mi farsang
Hagy valamit kopyjút
Ide fildmerre
Tanulságot vesere
Heres, beses diszald
- - - - - marald
Mi, ni, i, ni lin, lau, bus

Sórep,

Udy, udy, udy kancifál
Kapelég, his skalomát

A medueherelés igazán
jön be a kuszoni és la-
rodalomra hiru

Verdep hiru napok
zong.

Vöfély hiruokát alatt
filmen a szelici kiz -
falutsepe - nemmai
skansen - ajándé -
kalsat issit a R. korszak
hárlor ar ajándéka -
hoz illő népszerűsége.

Lászlódomos menet
éskerit a miupadra
Belső; vöfély mandja

hufelt. Jövep dala

Sőney: -4-

Yllerp kiptelt korszak
Fellekesben népen
Közem illő kímélettel
- - - - -
ki fidiat latsodadnd
lontje - - - - -
Sineskedjendör S. lats
menni.

Tisztelt ahampiai
a felsőes Ysternjudtöld
Eles tündör a idő
relfen a korszak
életre kátelekto mozt
a mi ahypndia

A nagyepre latsodad-
munkat alvijas tartani
~~test.~~

Esa ... korszak
Alkalmi kiptelti S. S. S.
- - - - -
jöl. latsodalmat
tartani.

Anelye sineskedjend
megillenni korszak
noep

Adja korszak j. eslet.

Ezer, Edes anyd adjan korszak
j. eslet.

Sőney: korszak j. eslet a korszak
gardonak
Kardba önepült mindan
relatondak
A korszak korszak
en népe
Korszak korszak mindet illő korszak

A
r
ez

Er a hiení zéřp nely ide ehorst
A broomú út alad elfarodt uolida
Fecerdjés be dlet vidáusdélka
Rénellessés mulatsdélka
A lalredodómka vígan mu-
lászorad
Köszöntésék a lalredodól
Elve aludjána
A vöbelyekner lús korosodól
adjanad
Nosa musziluszóhadodólje
a rigmus
szel díszesborés az úr
Hesus Krisztus.
Tóra, oldá (1).
Góftapadú uraság
Erre erre vönd
A mi zicónd (2).

Opelicsentpéli buncas;
~~Opelicsentpéli buncas;~~

Asztalhos beülhető;

→ Vönd (2)
Ura az ardat neprala beül
Kés vilka buncad sbl.

Tischler Antalné éllefe
Nőnefe

→ Berg zöveg

Dusoldas,

Szónefe!
Tiszelt jó uraim kedves jó
Hallyszódsz ^{amagyarin} ef. . . .

Tóhli Jure ~~szónefe~~
Karsantóldót érrel
Köszben a filmen endőre
let madraló földsz, Jure
bászé lefellet, mellette
Tóhli Mihály, faragó
opér rázórelit a faragó
a ebből helytatódit e
műveim faragásal
dian

→ Ne alon a banyos dildy.

Több nyelv, Subir nála?
film (dps) képek korca-
bordra sorbírál má-
ló munkák.

Török nyelv, orosz-
nyar, szubi éretle és
kari kdrópa.

Stenográfus elvált
edpart vele, majd
helyettesíté a picicir
ró press dallandul

Közele Gumi fura.

Mosdóni firdal má dussel
Houdak, fideszben
kardantana.

Török nyelv, orosz nyelv

Stenográfus munkájáról

Stenográfus munkájáról

Török nyelv, orosz nyelv

Stenográfus munkájáról

Török nyelv, Subir (szubi?) nyelv

Török nyelv: Hallod-e te szubi nyelv?

Török nyelv:

elici cipő zold, pöndös

1. csötepe
Szeged leve ari ortul nedon
eziret is elolathe es kar
Hendelova ködörödötöl

1/2 Es nem lehet az
Hendelova ködörödötöl
Földet rojri jübön hegy
meg elled - fonalon
Aris nem volt a bajca

Török nyelv, orosz nyelv

Török nyelv, orosz nyelv (?)

Kezelt a nyelv a főrül
most erülte rap a kdrópa
Houdak koca, ne ne a kdrópa
zatos e...

Hel jartól or-éjrel cinef
madár...

Halakias jéte 99
Zöveg ide am

"Kõnna meenused
Pruudi enesest

Meenustamine
A rõõmdeklaratsioonid
dian hübe is henn-
vabalt

Meenustamine utda
Tõnele be a Dedda
Sõnused ei is henn
rõõmdeklaratsioonid
seregelt - tõnede mi mi e
tõhke is henn henn
seregelt, tõnede mi

Dissonants tõne
henn henn
Võrdus

Sõne: 4 strofe

Sõne: Eadene, wain
nõuereet esat ide
Tõhke's a henn henn
meenused henn
henn henn henn
A henn henn
Henn henn henn henn
Ede, henn henn

Tõnede is henn henn henn
henn henn henn henn
A henn henn henn henn
henn
henn henn henn henn
Tõnede henn henn henn
henn henn henn henn

Sõne:
"Henn henn henn
henn henn henn henn
henn henn henn henn
henn henn henn henn"

(dallam?)

henn dallam + henn
"Henn henn henn henn" (?)

Farsangi pásztor lakodalom

Ének

Megjött már a hosszú farsang
Sírassák a lányok,
Akinek a nagy méregtől
Ráncos a pofájuk.
Kócot-mócot megfontak,
Mégis itthon maradtak,
Pipp-hopp farsang
Lódózi farsang
Ha nem annak szalonnát
Kifürom a gerendát.

Pogányszentpéteri forgatós,
gyorsssárdás

Ének:
Eljöttünk mi farsangónyi
Hogy valamit kapjunk,
Idefigyelmezzenek,
Tanulságot vegyenek,
Hegyes-begyes disznóláb
Hegyes-begyes szarkaláb
Ni, ni, ni, ni, ni, ku, ku, ku, ku, ku.

A dudás kíséretében megjelenik a
medve és a táncoltató. Előttük kis-
bíró dobol.

A medvét a szalmaember vezeti és az
is heréli ki.

A medveherélés izgalmasan jön be a
kuszóri és lakodalomba hiv.

Szöveg:
Náj, náj, náj, táncujjál,
Kapol egy kis szalonnát.

Szöveg:
Alázatosságba léptem a hajlékba,
Ég áldása szálljon a benne lakókra
Vendég-hívó vagyok, látják kigyelmeitek,
Menyegzőt hirdető szép bokrétás követ,
El vagyok bocsátva a mi vőlegényünkötől
Szép menyasszonyunktól

.....-tól
éstól
Jövelelem okát elmondom én bőven,
Nagy lakodalom van nálunk készülöben,
Melyre a vőlegény tisztességes atyja
Jó kigyelmeiteket általam hivatja.

A vőfény hívogató alatt filmen zseli-
ci táj, falukép, a szenai skanzen.
Ajándékokat viszik a rinyakovácsi ház-
hoz, az ajándékokhoz illő népviselet-
ben .

Lakodalmas menet érkezik a szinpadra.

Édesanyám adjon isten jóestét,
Meghoztuk a barna-piros menyecskét, stb. (?)

Szöveg:
Szerencsés jóestét a házigazdának, házába-
házába összegyűlt minden rokonának,
A házigazdát megkérem én szépen
Hogyha fogadna minket iklőképpen,

1. vőfény

Ez a kicsi sereg, mely ideérkezett
A hosszú ut alatt elfáradott nagyon
Fogadják be őket vidámságukba
Részeltessék mulatságukba,
A lakodalomba vígan mulassanak
Köszöntsék a kancsót, el ne aludjanak,
A vőfényeknek kis borocskát adjon
Nosza muzsikások, hadd szóljon a rigmus,
Ezzel dicsértessék az ur Jézus Krisztus.

Zaláczkzentpáli táncok

1./
Arra alá...

2./
Gróf Szapály uraság
Piros ködmön, bőrnadrág,
Soha sincs jóidő,
Mindig esik az eső

3./
Erre gyere rózsám, nincsen sár,
Nincs is az ajtómon semmi zár,
Arany kilincs van az ajtómon,
Rózsa nyílik két ablakomon.

4./
A mi cicánk férjhez akar menni,
Szomszéd cica el akarja venni,
Stb.

Asztalhoz beültető.

2. vőfény

Szöveg:

Uraim az asztal meg vagyon terítve,
Kés, villa és kanál el vagyon készítve,
Tessék hát mindenkinek helyre telepedni,
A gyomrát minálunk nem rontja el senki,
Stb. (2-3 sor)

Tislér Antalné életfa szövege:

(bejőn)

Szöveg:

Mózes a pusztában egy rézkigyót
mutatott népének. Én is bemutatom
az életfát, amér magam voltam a
Paráicsónkertben. A gyönyörűségtől
mindjárt elájultam. Odagyűn egy an-
gyal, kérdi tőlem: hát Te mit kere-
sel itt alvó gyermek? Mondtam, hogy
ezér a szép életfáért jöttem. Dehát
hogy jöttél, mikor nem hoztál sem
fűrészt, sem fejszét? Én megfogtam,
a töviből kihuztam és az ékes menyasz-
szonynak ajándékkül hoztam. Van ezen
körte, alma, magyaró, tetejibe nem-
zeti lobogó, meg egy aranyos gerlica,
ki azt csevegi aranyos szájával, száj-
jon áldás az új házaspárra. /Éljen/
Isten éltesse az új párt sokáig, pénz-
be járjanak bokáig. Esztendőre adjon az
isten nekik olyan kis Pástát, aki az
édesaptyának pisál pálinkát. Kettőre
meg ollan kis Mariskát, aki az anyja
helett kisöpri a szobát. Háromra pedig
ollan egy kis Miskát, aki az ólbu ki-
hajtja a Siskát.

Tisztelt jó uraim,
Kedves jó asszonyaim,

2

Darolás. (Nyomatékos palórtól meg-
hálalozva Imre bácsit)

Tóth Imre kanásznótát énekel,
közben a filmen erdőrésztlet makkoló
fóka, Imre bácsi legeltet, mellette
Tóth Mihály farag, gép ráközelít a
faragásra, ebből folytatódnak a mu-
zeumi faragásokról készült diák.
Tóth Imre bácsi subrinótát énekel
Filmén a muzeumi Kapoly karcolózással
készült Sobriról szóló munkák látha-
tók.

Törökkoppányi asszonykórus a zsubri
nótára karikázik.

Velük együtt táncoló szennai együt-
tes a karikázó gyors részét éneklí,
a Pici cipő dallamára.

Kövesi Gyula hosszufuruglán játszik.

Horváth János bácsi kanásztánc.

Törökkoppányiak kanásztánc.

Szennaiak kanászverbunkaja. (örögsz. n. p. tánc)

Simonfai verbunk

Törökkoppányi seprústánc.

Pogányszentpéteri népiegyüttes
halottas játéka. (belőle) → padon

Nem akar a kanyos ártáy legelni,
stb. a fűre le se nem termi
Táncosyapok ének a Víz Képe
Hátrahagyok megpa...
6 p...
Hogyan...
Mer a rózsám halval fekszik.

Sej, haj Sobri pajtás,
Hogyan tetszik a vándorlás,
Sej, haj nem jól tetszik,
Mer a rózsám halval fekszik.

Hallod e te Zsubri pajtás, (...).

Pici cipő zöld pántlika kötője,
Legény legyen aki aztat megkösse,
Enyimet is megkötötte egy barna,
Homlokára göndörödik a haja.

Egy szem kökény, két szem kökyény
Tátott száju juhászlegény,
Mér etted meg a vakarcsot,
Azér nem nőtt meg a bajcod.

Fölszállot a páva...

Leesett a makk a fárul,
Most gyüttem mög a tayarul,
Hü, ne, koca ne, nem a ti házatok e

Hol jártál az éjjel cinegemadár....

Pap: Az ő örök árnyékszék fényesked-
jék felette.

Kántor: Vellándusz.

Pap: Ittam sok pálinkát kánforral,
azért jöttem ide illen mula kán-
torral.

Kántor: Arra alá vezet egy ösvény, gyalogut, azon bandukol egy világtalan koldus. Nem látja az eget nem a kerek földet, a harmadik lába nem éri a földet. *(emlékeztető)*

Pap: Ösmertem anyádat egy vén kecske volt, ~~amnek~~ a Te öregapád annak a baktya volt.

7 Siratóasszony: Jaj kedves párom, de jó furó-faragó embőr vótál, tegnap még a papufánál álltál, én tartottam, Te furtad, jaj, mikor süttem jó pemetét csinyátáá, jaj, pemetem ász-tatója, likam bedugója, jaj, jaj, de szeretted a süttököt, de má ki-hüt a kemencepadkán, jaj. Tököd a padon, magad a hidegágyon, jaj, /gyertyával körüljárják/

Pap: Most midőn kinyilott az akác vigá-gja, toldott nyaku Ignác ugrik a másvilágra.

Néptömeg: Dolóreszem-iszom, boromat megiszom.

Kántor: Vellándusz.

Pap: Nem hatták itt többé nyakaskodni, bedobták a pokolba vigadni.

Kántor: Gráblándusz

Pap: Most hát Gereben Magdolna é Kecskefülü Jóska, maradok nektek vigasztalástokra.

Kántor: Vellándusz

Pap: Most hát Kosárszáju Gáspár, kívánom, hogy az orrod nőjjön akkorát, hogy kaszálás idején ne kelljen tokémány.

Kántor: Gráblándusz

Pap-Kántor: Hiszek egy istenben, míg pénz van a zsebemben. Kivenném, ha benne volna, s szavam akkor ekként szólna. Azt a létránjáró, összevissza utakon szédelő, macska-egér kergető, szobából kimáwi-rozott Názáret-beli pipareszelőjét, reszeljétek az anyatok mesztelen könyökét.

Halál: Tegyétek imáre kezeteiket, mert elérkeztek a végórák. Midőn e földi hurkát, kolbászt elibétek ~~wagta~~ rakták, eképpen a másvilágon a cásikópisztolt a feneketekbe nyom-ják.

Nép: Doloresz inferno, szerencsétlen Ferkó, neked a bor nem jó

Halott felugrik; és mondja:

A kánai menyegző éneke:

Menyasszonytánc. Az ajándéktárgyakat
dián külön is bemutatjuk. *1. v. v. v.*

Menyasszonytánc után jönnek be a
dedák seprűvel és az egyik maga
mögé prancsolja a vendégsereget,-
táncolni - míg a többiek küsszék-
táncot, sapkatáncot táncolnak.

Disznóölős tánc, és balétástánc.

Végpáros.

Dehonnem, hun az az újeg!

Szöveg:

Nagy lakodalmat ők kezdének,
Jézust is meghívták vendégnek,
Őt köették tanítványi,
Mint a tyukot a fiai,
Kánán menyegzőbe.

Jézus, hogy örömeig szerezne,
anyja kérésére megtenne,
parancsolá meríteni,
kutból hat vödörög tölteni.
Kánán...

A bort adák násznagy kezébe,
hogy adja a vendég elejbe
Násznagy a bor megkóstolá
a vőlegény megszólítá
Kánán...

Midőn már mindnyájan vigadtak
Vigan egy-két táncot eljártak
Ugy megsergették Magdolnát
Mind elhányta a topánját.
Kánán...

Érdemes uraim nézzenek csak ide
Föltették a konytyot a menyasszony
fejire.
Szépen kihimezve az első mintára.
Hanem ennek drága lesz az ára.

Hopp, kincsem, galambom,
Nincsen gyamadzagam,
Feleségem az éjjel,
Fogával fágtá széjjel.

Kanászdallam.

Száraz dió, rotyogató,
Hegedü-szó, muzsikaszó,
Tödd le babám a szürödöt,
Hadd ügorjak véleg egyet....

Lakodalmi köszöntő

Ennek a pohárnak rozmaring a neve,
Melyet Krisztus urunk küldött Jeruzsálemből,
Hogy a vőlegény, menyasszony szeretet-poharát megihassuk.
Igyunk a jókért, jó kimondott szókért,
Alsó, felső szomszédokért,
Rozmaringszál legényekért,
Rózsaszín-szál legényekért,
Kökényszemű menyecskékért,
Bársonyszemű öregekért,
Csurotahajtogató vén emberekért.

Itt állok egy deszkán,
Én vagyok egy koszorusleány,
Ha leszek is leszek,
Menyasszony leszek,
Vőlegényem mellett
Bokréta leszek.
Huzd meg cigány, bankót adok,
Kistáskai leán vagyok,
Huzd meg cigány száraz fátat,
Ne tádd el a melák szádat.
Aggyon a zisten a menyasszonnak borsót,
A násznagyoknak szürke ló valaából koporsót.

Farsangköszöntő

Elmulott a hosszú farsang,
Hiába sirassuk.
Sirassák a a lányok,
Itthunmaradások,
Akiknek a nagy méregtül
Ráncos a szoknyájuk.
Kócos-mócot mind megfántak,
Mégis istthol maradtak.
Haj, regő rajta,
Elmulik a farsang,
Ti meg lányok nézzétek a
Cifrafarku szarkát,
Mere tartja farkát,
Onnan vártok magatoknak
Piros-barna mátkát.
Hej, regő rajta,
Elmulik a farsang.
Aki bánja szalonnáját,
Legyen mindig éhes

Ha nem annak szalonnát,
Kifurom a gerendát.
Itt is öltek egy ártánt,
Még sem attak máját,
Csak a szalonnáját.
Hej, ni-ni-ni-ni!
A gyomrom is üres,
A hasam is éhes,
Aki bánja szalonnáját,
Legyen mindig éhes.
Aggyon a zuristen ennek a gazdának
Nyóc szép ökröt,
Két kis bérest,
Aranyekét a főgyébe,
Aranyostort a kezibe,
Aranybuzát a kérébe. Haj, regő rajta.
Elmulik a farsang.
Szájjon erre házra
A zisten áldása,
Benne levő jámbor népet
Inditsa vigságra. Dicsértessék.....!

Kuszóri hivogatója/a gyerekek, fiatalok csufoják őt:kuszóri,kuszóri!/
7

2) Vendéghívó vagyok,
Látják kigyekmetek,
Menyegzőt hirdető
Szép bokrétás követ.
El vagyok bácsátva
A mi vőlegényünktől,
Szép menyasszonyunktól
..... tól
és.....tól.
más:

Táncszók: Cukorborsó szára fölfutott a fára,
A vőlegény létrán megy föl a menyasszonyi-
ágyra.
Happ,a mester hap-hap-happ,
Akkor koppint,mikor kap!
Dugasz köll a hordónak,
Meg az anyja lányának!
A menyasszon jaj,de szép,
" két lába ájjon szét!

1) Alázatossággal léptem e hajlákba,
Ég áldása szálljon a benne lakókra.
A házigazdától bocsánatot kérek,
Hogy tisztes házába belépni merészttem.
Jövetelem okát elmondom én bőven,
Nagy lakodalom van nálunk készülőben,
Melyre a vőlegény/menyasszony/tisztességes atyja
Jó kigyelmeteket általunk hivatja.

Menyasszonnak kék a szeme,
Ellenzőben jár a keze!
Kinek máma nincs kedve,
Annak nincsen esze se!
Eresz neki Pereszneki,
Rosseb tuggya,mi kő neki!
Három szekér széna-murva,
A menyasszon ki lesz furva!

Vőfény hencegő

3) Az ó-testamentomból van bizonyítványom,
hogy én vagyok a legöregebb ember a világon.
Tudom,mikor Adám apánk elvette Évát,
Én vótama vőfény,kaptam szép bokrétát.
Nem épített vóna templomot Salamon,
Hogy ha a tervet én jó meg nem csinyálom,
Ararát-hegyén,ha fogyott a hólé,
Sokat szánkóztam én,meg az öreg Nójé.
Az özönvit alatt ugy marattam én meg,
Hogy Nójé komával összebeszéltem,
Segitettem neki a bárkát csinyáni,
Hogyha ez enm igaz,legyek én akármi.

Laskanyujtó,lapittó,
Főlállott a taszittó!
Az én lábom sültkrumpli,
A táncot nem birgya ki!

Itt van a menyasszonyú asszony/
nem pörget már orsót,
Látok ákezébe egy nagy boroskorsót.
Aggyon az Isten neki sok-sok borsót,
A nászanagy úaraknak lóbórbül koporsót,
Nekünk a bornak javábul,
Násznagyoknak megá kurta ló valagábul.

A menyasszony búcsúztatója/-a vőfény szokta mondani helyette/

Örömmel virradt fel reánk e szép reggel, /Perőcsényi változatok!!!!/
Örömmel üdvözölöm ártatlan szíveimmel,
De mostan keblemet nagy bánat fogja el,
Mer a házaselet útjára lépek fel.
Hosszú az én utam,melyre most indulok,
Azért én Istenem tehozzád fordulok,
Kérlek,óh,ne hagyj el e nehéz soromban,
Szent fiaddal együtt állj mellettem nyomban.
Mert ma változik meg életemnek útja,
Vagy holtig öröme,vagy örökös búra.
Azért,ém Istenem,ne hagyj el,légy velem,
Add,hogy boldog legyen én házaseletem.
Édes Jézus kérlek,maradj holtig velem.
Hozzátok fordulok most kedves szüleim,
És kik jelen vagytok,rokonim,barátim,
Kisérjetekek el az Isten házába,
Kérjétekek az Istent értem imádkozva,
Bó áldását adja szent házasságunkra..

- - - - -

A menyasszony átadása

Nagy fáradozásnk nem esett hiába,
Mely nagy drága kincset hoztunk e hajlékba,
Itt van a menyasszony köztünk,megérkezett,
Tessék nászmagyuram,fogjon vele kezét!
Megjött már az óra,midőn magzatjuknak
Templomba kell lépni,a szép menyasszonynak,
E jártaba jöttünk zehát e hajlékba,
Hogy elvezessük őt az Isten házába.
Kérjük ezért szépen a kedves szülőket,
Hogy engedjék útra kedves szülöttjüket.

/Visszajövet után/

Szerencsés jó napot adjon az Ur Isten,
Szerenésésen vittük mai munkánk végbe,
Legyen az Ur Isten vezérünk mindenben,
Ami még hátra van,várjuk végig szépen.
Válják az új párnai szent eskütétele
Lelküknek örök javára,üdvére,
És turbékoljanak a nagy szerelembe....Éljen!

Koszorúslány(ok)/köszöntője

Kedves vendégsereg,bátran megállottam,
Színek elé lépni ne is állottam,

De minekelőtte szólani akarnék,
 Engedelmet kérek, hogyha nem jót szólnék,
 Nemes gyülekezet! engedelmet kérek,
 Legyenek most csöndbe, még én itt beszélek,
 Nem sokat, mert nagyon el vagyok fáradva,
 Mint az özönvizkor a Noé galambja,
 Mert az is elfáradt az olajfa-ágért,;
 Én is elfáradtam e szép bokrétákért,
 Mert ilyet minálunk nem lehet ám kapni,
 Idegen országba kellett érte menni.
 Jaj, hol is jártamén! egész Ázsiába,
 Már azt hittem, hogy én sose érek haza,
 De az itt kijelentem, -száz pengő az ára!
 Hogy nekem is jusson cipőre, szoknyára,
 Hátha firhő menek jövő ekkárára?!

- - - -

Ételbéköszöntők/sokféle közül lehet válogatni! felváltva mondani/
 =====

Levesköszöntő előtt

Kedves vendégsereg! meg vagyon terítve,
 Kés, tányér, vella, meg kanál elkészítve,
 Jönnék az étkek is most mindjárt sorjába,
 E sok léhűtő nép ne várjon hiába.
 Nehogy a leves az asztalon elhüljön,
 Fölmelegítése dologba kerüljön,
 Trassék mindnyájoknak helyre telepedni,
 Ugyis a muzsikás most kezd melegedni,
 - - -
 Istennek nevében ime megérkeztem,
 Tudom, hogy azt mondják, biz jól cselekedtem,
 Ime itt a leves az étkek alapja,
 Násznagy uram maga a példát mutassa.

Itt tehát a leves, melyet adott jó hús,
 Azét itt senkinek szive ne legyen bús,
 Nosza, muzsikások, szóljon hát a virtus,
 Ezzel dicsértesséka z Ur Jézus Krisztus!

 Ügyes szakácsnéink készek mindenekkel,
 Legelsőbb is pedig a jó metélt-levessel,
 Apró vágott tészta a szakácsnék dísze,
 Nossza hát, legények, tegyük terítékre.
 Behoztam a levest kakas terejével,
 A puhára főzött jó kockatésztával,
 Nem huncutkodik már a szomszéd tyúkjával,

Alázatossággal ül szegény a tálba,
 Pedig rozmaringszál villog a szájába.
 Tegnap eszte még nem gondolta szegény,
 -Mikor kukorékolt a ganyój tetjén-
 Hogy máma estére sáfrányos levesbe
 Nyugodjon jaj, szegény kakasunknak feje.
 De én tudtam, mer a fogam vásott rája,
 Amikor beszökött a búzás-komrába.
 Meg is hizott szegény, annyit evett mindég,
 Jól is lakhat vele ez az éhes népség!
 Nézzék csak uarsim, minő nagy a combja,
 -Aztán násznagy uram, rám is legyen gondja-
 Mondom-hogy behoztam kakast tarajával,-
 A menyasszony játszodjon kakas-tarajával!- Esz szó mondásom!

Húsbeköszöntő/k/

Kedves násznagy uram, most már nem sajnálom,
 E sok ételekért való fáradtságom,
 Mert nekem is jutott egy tyúknak a combja,
 Jobb örülnék neki, ha pipi-comb volna,
 Hátha még a mellét rágcsálhattam volna!

Ki-ki köszörsülje meg mostan a kését,
 Mert pecsenéyt hoztam, még pedég jófélét.
 Igazán mondhatom, aki eszik ebből,
 Mint a hentesmester, úgy meghizik ettől,
 Kik pecsenyéét esznek, mind sokáig élnek,,
 Óseink is ettől lettek olyan vének,
 Mivel a pecsenéyt mindig is szerették,
 Utána torkukat borral öblögették-

Itt a finom pörkölt, Nem is hittük vóna,
 Kint főtt a konyhába má vagy két hét óta.
 Nem is olyan idős, mint ahogyan monadják,
 Hogy mennyi?-őregapám akkor tanút mennyi!

Gyöngge ez a kis hús, mit hoztam tornával,
 Csak harminc tavasszal járt ki az anyjával,
 Gyöngesége miatt a szénát nem ehette,
 Szegény gyenge állat, csak a korpát nyelte,
 Meg is fulladt tőle, de ezért levágtuk,
 És kegyelmeteknek mostan főltálaltuk.

Vőfények érkeztek híres Perzsiából,
 Követnek küldettem hozzátok Szittyából.
 Utánam érkeznek megterhelt tevéim,
 Majd előkerülnek a pompás étkeim:

Az első tál étel lesz bagó-nyerítés,
 Utána jöhet a kemencenyögés,
 Csirkák ordítása, meg a borjúbögés,
 Végre érkezik egy üres kocsizörgés.
 Egy öreg sündisznó léssen bépácolva,
 Egy beteges bolha lesz a nyársra húzva,
 Sült pecsenye helyett egy nagyfejsze-foka,
 Háromszáz esztendő's keréknek az anyag,
 Libatrotty is léssen ablakmélyedéssel,
 Akinek nem jutott, az nem eszi késsel.
 Egy néhány finomság jut majd mindenkinek,
 A legjobbjik felat jut a vőlegénynek....

Borköszöntő

Mikor Nőé-apánk az Isten parancsára
 A vizözön elől futott a bárkába,
 De amikor kijött vigan így nótáza:
 Először is szólt az Isten, Nójé!
 Hát a szőlőt kóstoltad-e, jó-é?
 Kóstoltam én, már megöregedtem,
 De még ilyen jó bogyút nem ettem,

Másodszor is szólt az Isten, Nójé!
 Hát az újbort kóstoltad-e, jó-é?
 Kóstoltam biz, feleségem, Sári,
 Kezdek én már három Istent látni. /ezt dalolni kellene, ha tudnák!/?

Kedveseim!

Mindenre van köszöntő, nem is egy változatban, csak már az idő kevés,
 mert nem ér oda, ha holnap adom fel, s így bé kell fejeznem.
 Egy ügyes, szellemes fickónak kellene előbb átnézni, ill. előadni a ver-
 seket/persze olvasva/-A vőfény ilyenkor mindig szót kér: Halljunk szót
 uraim! /jó nagyot ordít/, majd a befejezés rendszerint ez: Eszeszómondásom!
 /Táncszókat tanulja be egy-egy tréfás fickó, vagy öreg is: Cukorborsó szára
 fölfutott a fára, A vőlegény létrán megy föl a menyasszony-ágyra!-A kis
 kakasnak elnémult a hangja, Mert a menyasszonynak "illetben" a marka!-
 Dugasz köll a hordónak, Meg az anyja lányának!-A menyasszony jaj, de szép,
 A két lába álljon szét!-Ez a lábom ez, ez, ez, Jobban járja, mint emez!-
 Gyűjtem meg a jobb eszed, Add ide a csöcsödöt!-Laskanyujtó, lapító, Föl-
 állott a taszító!-Három szekér szénamurva, A menyasszony ki lesz furva!-
 Az én lábom sültkrupli, A táncot nem bírja ki!-stb./-Ezt tánc közben kell
 mondani időnként-A menyasszonytánc mondókáját bizonyára ott is tudják,
 azt nem írom le.-Most már csak jó mulatást, sok boldogságot kívánva csó-
 kollak Benneteket:

Imre Császár

Az egyéni szereplőket majd közösen kiválogatjuk, meg anygukat is; mindenkit meglátogatunk, ill. jó minőségű felvételeket készítünk velük; dalaik nagy részét a Hangarchívumunkból is lehallgathatjuk.

Tótk I. bácsi majd minden anyaga megvan itt, de kimegyünk hozzá is.

Hossu Lázárnét kellene szerepeltetni az egyetlen betyárballadával/Nád Jancsó, igen rövid/. Lázár bácsi minden anyga kiváló, csak nem tudom, hogy bírja szusszal, őhozzá is kimegyünk majd felvételeit csinálni. Karáné anyagát lentebb közlöm. A hosszú-guruglás Gyuszi gyerket most fel kell használni, s időben megadni neki a dallamot. Szabó Józsefné és Kis Kati néni egymás dalait ismerik, mindkettőt meghallgatjuk /biztatás nélkül/. Jandzsó néni sajnálom, hogy kiesik, de őhozzá is elmegyünk majd, ő beszél a legszebb ő-zéssel az adatközlők közül. Rezamama, Mari néni?? ha nem is szerepeltetjük, talán érdemes lenne még felvenni magnóra őket. A torvajú Krekesnének szép hangja van, csak a hosszú balladáit helyett mást kellene énekelnie. A még számbavehetőket megbeszéljük/meg a nemzetiségeket is!?!/.
A dudással meglehetne tanítani magyar kanász-dallamot???

Ez a sokféle anyag nyilván nem megy bele amüsorba, majd kiválogatjuk. Amennyiben Karáné nem vállalná a Kánai menyegző énekét, Szeleiné, a másik változat jó ismerője, és jó hangja ismvan, bizonyára szépen elénekli.

Kánai menyegző/az egészet leírom, de a zárójeles strófákat elhagyjuk:

/Az igaz Messiás ma eljött,
Sokféle csudákat köztünk tött,
A vizet is borrá tötte,
Násznépet úgy vendégelte,
Kánán menyegzőbe./

1 perc.

Nagy lakodalmat ők kezdének,
Jézust is meghívták vendégnek,
Őt követték tanítványi,
Mint a tyukot a fiai,
Kánán... stb.

/Az első tal átelt, hogy flehozták,
Jézust azzal igen kinálták,
Tetszett mindenben az étek,
Csak a borból volt szükséglet,
Kánán... stb./

Jézus anyja, hogy őket látta,
Fogyatkozásukat meglátta,
Fiam-mondta-boruk nincsen,
Ezért semmi kedvük nincsen.
Kánán... stb.

Jézus hogy örömet szerezne,
Anyja kérésre megtenne,

Parancsolá meríteni,
Kutból hat vödröt tölteni.
Kánán... stb.

A szolgák gyorsan sietének,
Kutból hat vödröt megtöltenek,
Jézus bobbá változtatta,
Első csodáját mutatta,
Kánán... stb.

A bort adák násznak kezébe,
Hogy adja a vendég elejbe,
Násznagy a bort megkóstolá,
A vőlegényt megszólítá.
Kánán... stb.

Minden ember-uyg mond-elsőben,
Jó bort ad a vendég elébe,
De te a jót eddig tartád,
És az alábbvalót adád,
Kánán... stb.

/A bort mindnyájan megkóstolták,
Nosza rajta,vigan kiáltják,
Hej,de jóbor ez az új bor,
Sokkal jobb bor,mint az ó-bor.
Kánán... stb./

Péter is jakabbal vigan van,
Köszönti Andrásra nagy gyorsan,
Meg se törli a bajuszát,
Üresíti a poharát.
Kánán... stb.

János a poharát vigyázza,
Ritkán kerül,nehezen várja,
Tamás elől elragadja,
Szomjas torkára fölhajtja,
Kánán... stb.

Simon Taddeusnak azt mondja,
Tölts kulacsba,jó lesz holnapra,
Mert ez a bor hamar elfogy,
Bárcsak volna néha egykor,
Kánán... stb.

Judás Iskáriót hogy látta,
Hogy őtet senki se kínálja,
Tele tölté ő a kondért,
És teszi a vőlegényért.
Kánán... stb.

Máté,Fülöp,Tamás,Bertalan,
Vigadoznak együtt boldogan,
Köszöntötték Mária,
És ő egyszülött fiára,
Kánán... stb.

/Hasznos nekünk az Istent kérnünk,
Hogy adta a jó bort minékünk,
Haj,de jó bor,illent igyunk,
Istent áldjuk,megint igyunk,
Kánán... stb. /

Midőn már mindnyájan vágadtak,
Vigan egy-két táncot eljártak,
Ugy megsergették Magdolnát,
Mind elhényta a topányát,
Kánán... stb.

Element a szüz Mária haza,
Szent fia is element utána,
Gyerünk mi is hát utána,
Egykor vigyen országába.
Kánán menyegzőbe,
A nagy vendégségbe."

/ez elsőként a Kájoni-kódexben je-
gyeztetett föl,s annál értékesebbek
somogyi változatai,amelyek orszá-
gosan is ritka példányok/

A hushagyó keddi, ill. farasangi szokások/interetnikus vonatkozásuk miatt/igen gazdag képet mutattak megyénkben is. A műsorunkban szereplő cselekmények, alakoskodók közül -nem kutatván jelenleg eredetüket- szinte minden somogyi anyag bevehető. Némely részét majd filmre rögzítjük, másokat egyenes adásban szerepeltethetjük...Néhány idézet az egyes adatközlőktől:

/Horváth György/1906/, Berzence:

"Hushagyó kedden a medvejárást csinátuk, főöltöztünk maszkába. Közben menet a "pörsönyözés"/pénzt is gyűjtötték a későbbi mulatsághoz/. Több élelem, megbor gyült össze..A medve körül volt tekervel zsupszalmával, a kezei, lábai, az összes teste..Lánccal vezettek..Azokná vót tepszi a kabátjuk alatt, és azon dobótak a medvének; a medve meg táncót amerre mentek, az utcai sarokná is. Trombitává, dobbá mentünk és danótunk. Kovács Váncse trombitát, meg dobót a medvének, aki kisbíró is volt....A kecskés, akinek szarva volt, az volt Grabalics Mihál; nem is kecske, hanem kos volt...Mikor má vége lett ennek a mókának, kihirdették, hogy ki lesz herélve a medvének a töke. És ténleg az egyik barátom megfogta az izét-mer a harisnyáma vót két ella-krumpli, ami itt lógott a lábam között- , és a tömeg meg utánam! Mikor aztán kétfelé vágta a harisnyámban, akkor a tömeg közé dobta, és akkora sikonyálás volt a tömegben! Az esküvőmön se voltak annyian. mint mikor engem heréltek 1936-ban" -/Itt a többi alább leírt jelenetek is ide kapcsolódnak majd: Varjaskér, Szenyér, libickozma stb. alakosk./.

A "szalma-ember" helyenként "sás-ember" volt/mi azonban mindkettőt szerepeltessük/

/Varjaskér, Hosszu Lázárné/1905/:

"..a sás végig volt tekervel a kezükön, lábukon..menyecskének izs voltak öltözve férfiak/és fordítva is/. Akkor kordéba szoktak ünyi...perecet szoktak kapni...Alarc volt papirbul, kapcából. Bauszt csinátak kócbul, meg szakállt Ojan izs vót, akinek szarva vót sásból tekerve, mint a bikájé...Ugrátak-bugrátak; hermonikává, száj-, meg fésü-muzsikával is. Bál szokott utána lennyi".

Régen a medvét az alábbi rövid dallal szokták táncultatni: Náj-náj-náj! Táncujjál, Kapol egy kis szalonnát!-mondotta Tóth Imre Vácsi/mi is alkalmazzuk/. A perecszedés ágakra, vagy cifra botra történt/mindkettőt alkalmazhatjuk/.

A gyugyi Németh Ferenc is értékes adatokkal szolgált/1900//aki igen hasonlít a kische-járáshoz/:

"...akkor vót ojan szalmabábu; ki vót tömve szalmából a lábai, keze meg afeje. Akkor dobáták ide-oda...Kitömték a zsákot-avvót a teste, csinátak neki kezet, fejet-emberforma volt. Ki vót az arca kenyve ijen szinesre! Ety fára vót tűzve az egész, középre a lábaközé volt tűzve ety karó...Akkor meggyujtottuk, mikor vége lett a maskurának. A falu végire vittük és ott megvártuk, amig elégett; körül ugrálták, tánculták. Gyurinak, Pistának, meg mit tudom is én, minek neveztük; csufolták, s ha eldobták, akkor megtiporták. A huszas évek után má nem vót".

A gyerekek némelyike fekete harisnya-álarcban, farkokkal és piros nyelvvel járt; kezükben pemet, meszelő, szigony stb.

Az utcai menetben az alakoskodók a kerítés mögülieket, vagy az utcán őket

kisérőket ijesztegették, megtréfálták, hangoskodtak, danótak, lármáztak/hasonlatosan a Poklada-ünnepekhez/.

Lényeges motívum még, hogy a farsangban több helyen szokásban volt a tönk, vagy vályu-huzás afarsangban férjhez nem ment lányok csufolására/a lenti szövegek szerint/, de voltak farsangi köszöntők is, amelyek a regölésnek, disznóölésnek, lakodalmi szokásoknak kontaminált változatai, keverékei. Régen a farsang volt a lakodalmak főidénye, ugyszintén a disznóölés ideje is. Így hát jól kapcsolható a több réti műsor a farsangi lakodalmi témához.

-----Szövegek:

"Hushagyó, hushagyó, Engöm itthol hagyó!/bekiáltottak a vénlányokhoz/.

"Kócot-mócot mögfontak, Mégis itthol marattak! " "

- - -

"Elmult már a hosszú farsang,
Sirassák a lányok, sirassák a lányok,
Kinek a nagy méreg miatt ráncos a pfájok.

Egyem-begyem disznóláb,
Egyem-begyem szarkaláb.

Ku-ku-ku-ku-ku!

Hip-hop farsang,

Lődözi farsang;

Ha nem annak szalonnát,

Kifurom a gerendát.

Ni-ni-ni-ni-ni!

A nyársam is üres,

A hasam is éhes,

Aki nem ad szalonnát/perecet/

Ajis legyen éhes!

- Más változat:

Megjött már a hosszú farsang,

Sirassák a lányok,

Akiknek a nagy méregtől

Roncos a pofájuk/szoknyájuk/.

Kócot-mócot mögfontak,

Mégis itthon maradtak.

Hap-hap farsang,

Lődözi farsang!

/hozzáteszik még néhol/

Ha nem adnak szalonnát,

Kifurom a gerendát.

Pántlikás a kalapom,

Mire hazaértem,

Azt is elvesztettem.

Hip-hop, hip-hop,

Lődözi farsang!

Adjon az Uristen Ennek a gazdának
Hat szép ökröt, Ökör mellé aranyekét,

Aranyekét a földjibe,

Aranybuzát a kepébe.

Hap-hap farsang

Lődözi farsang.

Pántlikás alkalpom,

Mire hazaértem,

Azt is elvesztettem.

Hip-hop farsang,

Lődözi farsang,

Ha nem adnak szalonnát,

Kifurom a gerendát/leányát/!

Más változat:

"Eljöttünk mi farsangónyi,
Hogy valamit kaptunk.
Ide figyelmezzenek,
Tanulságot vegyenek.
"egyes-bégyes disznóláb,
Hegyes-bégyes szarkaláb,
Ku-ku-ku-ku-ku!
Sirassák alányok,
Itthonmaradásuk,
Akiknek a nagy máregtű
Ráncos a szoknyájuk/pofájuk/!

- Ennyi szöveg bizonyára nem kerülhet be egy adásban a műsorba, de talán úgy igen, ha egy részét a filmen mondánák, másokat pedig az élő adásban. Így a kettő között logikus lenne a kapcsolat. Esetleg azt a kegyes csalást is elkövethetjük/hiszen maga nép is kontaminál/, hogy összevonjuk a többféle mondókákat, s ez által rövidítünk/egyes részeket énekelve monják majd/.

-A lakodalmi rész "haláljátéka" egyáltalán nem lóg ki a műsorból, mert mint fentebb mondtam- a lakodalmak időszaka is volt a farsang, másrészt: a "halott-temetés" egyben a farsang temetését is jelentette, tehát így is szoros a kontaktus a kettőnek látszó téma között/különösen, ha ezt sikerül majd képileg is megformálni a színpadon és a filmen/.

- A fentiek értelmében több -de válogatható- idevágó anyagot közlök a régi századokból; ezt úgyesen meg lehetne oldani egy narrátor, de még inkább egy színászi hang beiktatásával./Temesvári Pelbárt Prédikációjából/:

"Scilicet hodie est tempus cuiusdam leticie, scilicet carnisprivii.... ma ugyanis vigasságnak ideje, húshagyó napja van.. ezekben a napokban hány keresztény ember fordul a torkosságához, bujálkodáshoz.. a farsangban istenüknek választják az ördögöt, akit álarcos mulatsággal és fajtalan énekekkel dicsőítenek... Valaki álarcot ölt és idegen külsőt vesz fel, férfi női ruhát, vagy asszony férfi ruhát... táncol és illegeti magát, szemérmetlenül énekel és beszél, hogy ezzel az érzékiséget felkeltse..."

-/Ez a hang mehetne a jelenetek néma része alatt, vagy után, de még jobb lenne expozíciónak felhasználni-//Az alábbi szöveg feltétlen mondandó majd/:

"...történt egy csoda/a magyar királyságban/ az Ur 1480. évében.. a Kapos mellett egy asszony több fiatalasszonnyal együtt férfi ruhába álarcos játékot űzött... egy démon által a táncolók köréből elragadtatott, az elrabolt asszony a Kapos mecsarai közt gyászos hangon elkezdett kiáltozni, jaj, ja, jaj!. Egy bátor ember csónakba szállt, hogy megsegítse... hirtelen forgószél és vihar támadt... a hajó/csónak/ is veszélyben forgott... démonok tömege van jelen, a hajót visszairányította... a szerencsétlen asszony hosszabb ideig jajgatott a démonok kínzása miatt... többé nem látták. Nyilvánvaló, milyen szörnyű módon veszejtí el Isten az ilyeneket".

Az előbbieket esetleg lehetne még rövidíteni. Hasonlóan vélekedik a protestáns Bod Péter is:

"Fársáng vagy Hus-hagyó Kedd Napja... sokféle játékokat s bolondságokat indítottak e napon... a' melly a Nagy Bőjt első napját megelőzi.. mellyen még a' Aeresztyének között is sok rendetlen dolgok mentenek véghez.. némelylek sok-féle figurás köntösöket vévén magokra, mutatták magokat Pokolból jött leikeknek... helyesen mondták sokan Ördögök Innepének".

- - Tolnai Bálint így ír/Historia de Moribus Convivio c. költeményében/:

"Nem illet az rut játék tisztösségös embört,
Csuf ruhában öltözni, illet nyálas embört,
Kötözés és füstölés, illet trágár embört,
Ajtótörés, tollazás, illet bolond embört".

- -/Ajánlatos lenne a 16. századi Szkhárosi Horváth versét bevenni/:

"Többet ezekről én mostan itt nem szólok,
Csak a csuf innepről, az farsangról szólok,
Mennyp sok bolondság ott vagyon, tudjátok,
Minden gonoszságra vagyon szabdságtok.

Rodhadt tőkének térdet fejet hajtunk,
A disznó sódarnak innepet szentelünk,
Kit nagy zabálláságban farsangban elhagytunk
Sós vízzel meghintjük, szenteltnek alitjuk%.

- -/Nem kell idézni-de a nálunk sem ismeretlen szokást meg kellene játszani- a 17. századi Magyar Simplicissimust/:

"Hushagyó kedd éjszakáján a mészároslegények.. köteleket huznak.. a vendéglőstől/lőcsei/ a másik oldalon fekvő őrházig... közepére egy libát akasztanak a lábánál fogva//Somogyban is volt régen liba vagy kacsa//. A legények lovon futtatnak el a kötél alatt; és igyekszenek elkapni a liba nyakát... adig tart, míg valamelyik a lud fejét le nem szakította.. a többiek igyekszenek tőle elrabolni... stb." -/Ezt finomabban is szokták játszani, az állatot gyengén kötik föl, hogy könnyebben le lehessen az egészet venni/. Sikeres rablás esetén egy évig ő a legényvezér. Ezt máskor a "pünkösdi-ki-rály" szerepében találjuk. Finomítva mutatós lehetne filmen a maszkázás végén... Mind ennek, mind a hushagyó falujárásnak zárója a tánc, amit Jóska jól meg tud csinálni.

- - Csupán a teljesebb kép kedvéért idézem még Gvadányi József 1763-ból való versét:

"Azért is táncot frissre fordítottam,
Huzd rá magyarosan Putyu! kiáltottam,
Ezzel mindnyájukat úgy megindítottam,
Hogy házam letörik, már attól tartottam.

Leányok magokat, mint a pitle, rázták,
A táncot hol elől, hol pedig visszálták,
A dercét a lisztből úgy ki nem szitálták,
Ok soha, amint most a farokat rázták..."

-----Apor Pétertől, 1736-ban:

"...A mely nótákat penig az sippal futtanak, ugyan indította az embereket mind az itálra, mind a vigasságra..készen volt az hegedű és duda, ottan a furulya és cinbalon is, azután tánczolni kezdettenek.." -/a hangszeres rész bevezetője lehetne e pár sor/.

A forgatókönyv ugyanis tartalmazza majd a szövegek, versek helyét, sorrendjét valamint a szereplők beosztását is. Most a lakodalmi szokások dramatiku elemere vonatkozó néhány adatot mutathatunk be.

- - - - -

1/a.

Temetési paródia

Egy padon/vagy egyeben/ halott-részeget lepedővel letakarva hoznak be/ esetleg már bent is van/. A lepedő alatt a "halott" kezében egy kukorica-csutka van, amit a megfelelő időben mozgat/mintha a pöcse lenne/:

Pap: Az örök árnyékszék fényeskedjék felette! /kántáló hangon/ *2. 20/11*

Kántor: Tanítottak, raktam a fejibe,

Ti meg rakjátok a fenekibe. Levátor! /vagy vellándusz! /

Pap: Ittam sok pálinkát kámforral,

Azért jöttem ide illen mulla kántorral!

Kántor: Arra alá vezet egy ^{gyalogut} gyalogut,

Azon bandukol egy világtalan koldus,

Nem látja az eget, sem a kerek földet,

A harmadik lába nem éri a földet/ most mozgatja csutkát/

Pap: Ösmertem anyádat, egy vén kecske volt,

A te öregapád annak ^a baktya vót.

Kántor: Ösmertem öreganyádat, egy szürke ló volt,

(A te öregapád annak befinakolt! /felsőhajt egy asszony/

Siratóasszony: Jaj, kedves párom, de jó furó-faragó embőr vótál. Tegnap még ^a

kapufánál álltál én tartottam, te furtad, jaaj!..Mikor sütttem,

jó pemetét csinýátá, jaaj!. Pemetem áztatója, likam bedugója, jaaj!

Jaj, de szeretted a sütt-tököket, de má kihűtt a kemece padkán, jaaj

Tököd a padon, magad hideg ágyon, jaaj! /gyertyával körüljárják/

Pap: Most midőn kinyílott az akác virágja,

Toldottnyaku Ignác ugrik másvilágra.

Néptömeg: Domóreszem-iszom, Boromat megiszom/énekelve, litániaszerűen/

Kántor: Vellándusz!

Pap: Nem hatták itt többé nykaskodni,

edobták pokolba vigadni.

Kántor: Gráblándusz!

Pap: Most hát Gereben Magdolna, Kecsefülü Jóska,

Maradok nektek vigasztalástokra.

Kántor: Vellándusz!

fürdőház a kántorral

Pap: Most hát Kosárszáju Gáspár, kívánom, hogy az orrod nőjjön akkorát,
Hogy kaszálás idején ne kelljen tokmány.

Kántor: Gráblándusz! *veffőndusz!*

Pap-Kántor: Hiszek egy Istenben, mig pénz van a zsebemben,

Kivenném, ha benne volna, s szavam akkor ekként szólna:

Azt a ketrán járó, össze-vissza utakon szédelgő, macska, egér
kergető, szobából kimasirozott Názáret-béli pipareszelőjét.

Reszeljétek a zanyátok mesztelen...könyökét!/valagát/.

Halál: /kaszával fenőkővel/:

Tegyétek imára kezeteket, mer elérkeztek a végórák,

Midőn e földi hurkát, kolbászt elibétek rakták,

Ekképpen a másvilágon a csikópisztolt a feneketekbe nyomják.

Nép: Dolóresz in fernó,

Szerencsétlen Ferkó,

Neked a bor nem jó!

Halott/felugrik/: Dehonnem, hun a za züjeg?! -Táncra perdül egyedül, vagy
nővel/itt lehetne kapcsolni szólót, páros verbunkot stb. Az időtől függően
még azt is meg lehetne kockáztatni, hogy a csép-tánc, sapkaszéktán stb. lenne
A KUSZORIT lehet majd szerepeltetni egy vőfényféle vállán, vagy egy rövid
hivogató vers beiktatásakor... Egy öregasszony/pl. Reza néni/ mondaná:
1./"Hát amint a Balton partján jöttem-mentem, Ezt az arnyos kakskát meg-
leltem. Gondutam, a tormához hus is kell, Mingyá meg is sütöttem. Násznagy
uramnak pedig ajándékba hoztam. Isten éltesse a násznagyokat sokáig, Kedd-
től fogva szerdáig. Aggyon a Zsitén köztük ollanlótást-futást, Hogy a
marcali vásárban 20 év múlva találják meg egymást"/a kokas fontos mas-
culinum-szimbolum/.

Reza: 2./"Mózes a pusztában egy rézkigyót mutatott népének, Én is bemutabm az
ÉLETFÁJÁT, amér magam voltam a Pardiönkertben. A gyönyörüségtől mingyá
elájultam. Odagyün egy Nagyal, kérdi tőlem, hát te mit keresel itt alvó gyer-
mek? Montam, hogy ezért a szép életfémér jöttem. Dehát, hogy jöttél, mikor nem
hoztál sem fűrész, sem fejszét? Én megfogtam, a töviből kihuztam, és az ékes
menyasszonnak ajándéku hoztam. Van ezen körte, alma, magyaró, Tetejibe nemzeti
lobogó, meg egy ranyos gerlice, ki azt csevegi arnyos szájával, szájjon ál-
dás az új házaspárra. /Éljen! Isten éltesse az új párt sokáig, Pénzbe jár-
janak bokáig. Esztendőre aggyon a zisten nekik ollan kis Pistát, Aki az é-
desaptyának pisál pálinkát, Kettőre meg ollan kis Miskát, Aki az annya
helett kisöpri a szobát, Háromra pedig ollan egy kis Miskát, Aki a zóbu ki-
hajtja a siskát". /a kettő közül talán az egyik mehetne, ősi elemeket tar-
talmaz. Ha az életfa többi fajtáját is be akarjuk mutatni-ami lehetséges
egymás utániságban-, feltétlen idevaló lenne a karádiaké és az igaliaké is/

Tóth Imre:

Ejnye, ejnye Subri pajtás
hogyan tetszik a vándorlás?
Nékem aztán nem jól tetszik,
kedves rózsám halva fekszik.

Törökkoppány:

Sej_ haŕ Subri pajtás
merre tetszik a vándorlás?
Sej -haj errefelé, az én rózsám háza felé.

.....

Ögyön mög a fene téged, meddig beér a mellényed,
ne ugy ögyön , mint az ómát,
reszeljen meg, mint a tormát.

Az én szömöm fekete, a tied meg melléje,
összeillik a kettő, mint a selyem keszkenő.
Ha te tudnád, amit én,
ki babája vagyok én
nem vagyok én a máse, csak a kedves babámé.
Kukorica csumája, sebes a rózsám szája
Mög köll annak gyógyulni,
Ha mög akar csolkolni.

Cine-gemadár

Hol jártál az éjjel cinege madár?
Ablakodnál jártam drága violám.
Miért be nem jöttél cinege madár?
Az uradtól féltem drága violám.

Ne félj az uramtól cinege madár!
Deseda i erdőn tekenőt csinál.
Rossz a lova lába nem jön az haza.
Játszhatunk mi rózsám egész éccaka.

Bejöhetsz te rózsám, nem jön az haza.
Rossz a lova a lába, nem jöhet haza.
Rossz a lova lába nem jön az haza.
Cicázhatunk rózsám egész éccaka.

. / .

Halljunk szót uraim,
 Ime itt áll előttünk
 Az ékes menyasszonyunk,
 Hogy menyecske fejjel
 Először mulasson.
 Tácoljon hát t vele
 Mindenki egy kurtát,
 Csak arra ügyeljenek,
 hogy le ne tapossák a
 cipője orrát.
 Gondoljanak arra, hogy
 drága ért varrták.
 Ezért ~~ik~~ tönjék meg forinttal
 a vőlegény urunk tányérját.
 Vőlegény urunknál van egy
 üres tá-nyér.
 A táncot én kezdem,
 A többi ~~nek~~ még ráért
 Addig menjen mindenki
 Tizesért, huszasért, százasért,
 Te meg cigány huzd rá
 Az új házaspárért.

. / .

Én a zt megteszem,
 Tóth lányt elveszem.
 Kócot dugok a seggibe,
 Jól meg tekerem.
 Dallam kétszer!

. / .

KÖ Z H I R R É T É T E T I K !

Somogyi erdőben elveszett egy apamedvénk
Aki megtaláltatik az Kaposvárra jelentetik.

A mi medvénk igen goromba, ezért lánccon vezetik porondra.

Ma este hat órakor a Kaposi hidnál ünnepélyesen herélik
a medvét!

Hat kiló a medve töke, tíz forint az ára!

Tessék elfogyasztani vacsorára!

*Rézkorszak dala. Bűntudat a gyatra anyjában!
Félér szűrt szorított a kőzárban!
Félér szűrt, szorított cőze a zűlő
Égyjűz zűlő kőzár a befűzje.*

PLÁNÉTÁS:

Ide figyelmezzetek emberek!
Itt a szerencséje, a plánétahuzó!
Megmondja a jövőjét,
Az egészet egy pengőjér.
Szerencsáját ne szalassza,
A jövőjét ne mulassza!
Ez a kicsi kis egér,
Minden likba belefér:
Az egész egy pengőjér.
Dögöllek meg, ha ezér
gazat mond a zegér.

Lövöldés és dobálás, ez utóbbi célbadobás újabb motivuma is beépítendő/

Lódd meg, tódd meg,
Egye meg a rosseb!

Talájj be
A közepibe!
Ajándékot kapsz izibe.

Kiss Kati néni dalának szövege:

Jó bor terem Badacsonba, de kadarka
Melléd fekszem kisangyalom, kedvem tartja,
A pöntölöm széle, a gatyádat érje egész éjjel.

Komámasszon meg ne mongy ja zuramnak,
Hogy eladtam a tyukomat a tyukásznak,
Mer ha főkel, jó megver,
Al lösz nékem jó röggel, komámasszon.

Komámasszon, komámasszon, komámasszon,
Mér kád ijjen sován asszon, sován asszon,
Azér vagyok ijen sován,
Mer a zuram sokat kíván, komámasszon.

Komámasszon, komámasszon, komámasszon,
Mér kád ijjen kövér asszon, komámasszon,
Azér vagyok ijen kövér,
Mer a zuram mással kefél, komámasszon.

Hol lakik kē komámasszon, Devecserbe.
Hová való a kē csöcse, tenyerembe,
Talán nem is tuggya kē,
Mikor velem játszott kē, a kiskertbe.

/bár a forgatókönyvben a fenti dal szerepel, sokkal jobb az alábbiak/:

Rab vagy rózsám, rab vagy,	Vidd el levelemet
Én meg beteg vagyok,	A vármögyeházára,
Mire kiszabadulsz,	Az én angyalomnak
Én issz meggyógyulok.	Szabadulására.

Röpüj páva, röpüj	Elejbém terjeszték
Nagy vizönköröszkül,	A fekete könyvet,
Vidd e levelemet	Abbul számlálják ki
A vizen köröszkü.	Rabi életömet.

Niss ki rózsám, nyiss ki
Vármögye kapuját,

Néhány adat és felhasználható szöveg-dallam a bevezető képekhez

/Az aug.15-i és a szept.8,vagy 12-én tartott un.nagy-bucukor énekelték/:

Üdvözlégyszer ezerszer mennyország szépsége,
Andocsi templomnak legfőbb ékessége,
Mennyországnak ékes királyné-asszonya,
Csodákkal tündöklő kinyílt szép rózsza,

Üdvözlégyszer,kit az égi karok,
Kalocsáról hoztak ide az angyalok,
Mária,Mária, andocsi dréga kincs,
Kit örömmel szemlél a ^{buzgó} búcsúcs nép,

Amerre téged a szent angyalok hoztak,
Füvek,fák, virágok földig lehajoltak,
Égi ilátára Somogy vármegyére,
Balaton vidékén Andocsnak völgyébe.

/egyes változatokban a filoxera elleni könyörgés is előfordul, ami bizonyítja, hogy mind a szöveg, mind a dallam a múlt század istóriás-énekeinek terméke, amelyet sem a kántorok, sem a papok nem ismertek, csak a bucsus néptömeg/

Az angyalok után mi is ide jöttünk,
Dárگا nevednapján, hogy szivből köszöntsünk,
Köszöntsétekx velünkx ifjak és öregek,
Gazdagok, szegények, árvák és özvegyek.

Andocsi Szüzanyánk azért jöttünkx hozzád,
Buzgó kérésünket, hogyha meghallgatnád,
Nyerj fiadtól nekünk erőt, egészséget,
Szép magyar hazánkra áldást, békességet.

Andocsi virágszál ^{bűnünk} ~~szívünk~~x bocsánatát
A Szentháromságnál nyerjél boldog hazát,
Jobb karodon ülő kised Jézusoddal
Dicsértessél mennyben a szent angyalokkal.

Mária, téged köszönteni,
Mint Andocsnak szép csillagát
Jöttünk üdvözleni.
Üdvözlégyszer lelkünk ibolyája,
Az andocsi csöndes völgynek
Viruló rózsája.

Mária, mennyei szép hajnal
Néked mondott üdvözletet
Gábrriel arkangyal.
Malaszttal vagy oh, szent szüz teljes,
Légy azért te mihozzánk is
Irgalmas, kegyelmes.

2.

Ur vagyon teveled óh szent szüz,
Az andocsi kegy-templomban
Szívünket gyújtó tűz.

Áldott vagy az asszonyok között,
Mert kebledre a szentlélek
égi rózsát tűzött.

És áldott szüz méhed gyümölcse,
Akit jobb karodon tartasz,
A testté lett ige.

Asszonyunk, szép neved, Mária,
Ez a név a mi lelkünknek
Mégvigasztalója.

Istennek szent anyja a neve,
Te nyitod meg kéréseddel
Lelkünknek az eget.

Imádjad az Istent éretünk,
Most és halálunk óráján
Tieid lehessünk.

" A régi néphit szerint az andocsi kápolnát az angyalok hozták kalocsáról,
és egy fűzfára tették le. Mutatták is a fát, s tényleg volt egy korhadt fűzfa,
melyre tették le az angyalok és ott pihentek meg, s volt ott egy kis tó is.
Innen vitták föl egy kicsit följebb a dombra, és nincs neki fundamentoma. Meg
is próbálta valaki keresni, de nem találta a fundamentomát. Ez is mutatja, hogy
nem épített valami, hanem úgy került oda az angyalok által. Az is mondták, hogy
a Tejut az az ut, amelyiken vitték a kápolnát, mert az irány is egybeesik, és
az az ut, amelyen az angyalok hozták és ott tették le 1520-ban"... Ez egy ének
ben benne is van, ill. több énekben is előfordult ez a dátum, de azt már nem
tudom. Állítólag ott nagy erdőségek voltak abban az időben, s a szobor is eb-
ből az időből való, amely a kápolnában is volt, vagyis a kápolnával együtt
hozták a Mária-szobrot az angyalok"./. A kápolna gótikus, mely közben beépült
a nagy méretű barokk templomba, ill. annak a hátsó szentély-részét alkotja je-
lenleg/..."A kalocsaiak nemrégiben is sirva járták térden körbe az oltárt,
könyörögve, hogy térjen vissza hozzájuk a Szüzany. A Máriát, feket Máriát ak is
nevezte a nép, mert tényleg majdnem fekete volt, csak a háboru után festették
át. Amikor restaurálni akarták elvinni, a helyiek nem engedték: ne hogy ellop-
ják, s így helyben kellett restaurálni az értékes fa-szobrot"

/ez az énektípus az Üdvözlégy...-re
ill. annak motivumára épül ugyan, de
de ebben a folklorizált változatban
nem egyházi ének, hanem bucsusénekké
vált népének, mely nem jelent meg hi-
vatalos könyvekben, /Feltéhető, hogy
1858 körül keletkezhetett, ill. az un-
lurdi-ének után/Lourdes/, mivel a dal-
lama annak majdnem hű változata./

Istóriás-bucsus "Kisárva énekek"

Hová mész kedves kis árva
 Ijen sirdogálva?
 Ugyan mi lehet a bajjod,
 Mondd mög hamarjába?!
 Csatában a zédősapám,
 Föld alatt az édősanyám,
 Azért mögyek a harctérre,
 Mögkeresen apám.

O, jaj, kedves kicsi árva,
 Mönnyünk akkor együtt,
 Nekem izz od van hidvesem
 Kit nem felejtethetek.
 Együtt m ennek, sirdogálnak,
 Jajszóval elindulának,
 Hogy mögkeressék őket,
 Kit látni óhajtanának.

Amint mönnek a mezőkön,
 Látnak köröszetőket,
 Rajda vannak fölírva a
 Honvéd sereg-nevek.
 Eggyütt mönnek bandukolva,
 Sirtól tovább tántorogva,
 Mig egyszer csak mögtalálják
 A neveket fölírva.

O, jaj, kedves kicsi árva!
 Nem mögyek tovább veled,
 Itt nyugszik a hidvesöm,
 Kiért elfáradtam.

Ezen idegen országban
 Sokat siránkoztam,
 Vadvirágból koszorut
 Most sirjára fontam.

Én is mögtaláltam apám,
 Kijért fáradoztam,
 Kire egyes sorson
 Mindig rábizhattam
 De már a föld alatt vagyon,
 Mos löttem csak árva nagyon,

Ha csak a jószívű népek,
 Nem lösznek partemon.

Istóriás hirversek a sokadalomban

Ezernyocszáznegyvennyolcadik évbe,
Rémhir jött a Dunántulról vidékre,
Mert mindenkit felfuj a nagy gazdagság,
Mert mindenkit elcsábít a pajkosság.

Diószegi Máté nagy tisztességgel,
Szép, időt élt kedves feleségével,
Ő arra sohase rá se gondolva,
Fia legyen az egyetlen gyilkossa.

Szép csendessen fölnyitotta a zajtót,
Mosojogva nézett a nyolc alvóra,
Hamarjába felemelte baltáját,
Egy csapásra agyonüté a zapját.

Édesanyja, ki jóízűn aludva,
Annak ize a fejére nagyot gújtva,
Ő eccörre ki is adta lölkét,
Fia által hagyta el a zéletét.

A hat tesvérje mál, álmát aludva,
Kettő fejét mingyá szét is hasítja,
Másik négyet egyenként verte agyon,
Csak azt mondja, rám marad most a vagyon!

Hogy a dolgot itten senki ne tudja,
Cigányokkal a hótáját huzatja.
Mikor magát ottan jó kimullatta,
Reggel korán visszatért a tanyára.

Nagy lármát csap, hogy más is jöjjön oda,
Möggylkulták az egész családjukat.
A szomszédok riko, tozva kiáltják,
Hogy ők eztet velük sose csinálták.

Egy csöndér a főbirónak jelenti,
Jegyzőkönyvet hamarjába fölvenni,
A holtakat hullaházba elvinni!

Szépen szól a vásárhejyi nagyharang,
Huzza aztat gyönyörű szép hat galamb,
Azok huzzák azt a szomorú verset,
Most temetik a nyolc meggyilkult testet.

A rabokat a börtönbe vallatják,
Csak azt mondják, hogy ők ezt nem csinálták,
Diószegit igen nagyon sajnálják.

A főbiró azt gondulta magába,
A fickó lesz a családnak gyilkossa.

Most te betyár, bevallod a bünödet?
Furcsánvesszük mi el az életedet,
Kivítágozott régen már a bitófa,
A hóhér a csontodat ropogtassa!

A Flóriánt kényszerítettik imára,
De egy szó se jött fonyhatt ajakára,
Jó barátim most rólam tanuljatok,
A szülőkkel mindig csak jól bánjatok.

Jó barátim, most már istenveletek, ^{Megszenvedtem elkövetett bünömér,}
Én most már a halvilágra sietek, ^{És azután fölrántotta a hóhér.}

* somogyi busuk folklorisztikai anyag/iskorlása bemondások/

Hát, hát, minden darab hát!
"aj de finom, jaj de jó
Az a reklire való, Varrjátok a reklitokra
A legények kérésére.

Báboz:

20 fillérér adok egy darabot,
20 filléréré válogatni hagyok,
Muzsér adom a babáit,
20 fillérér darabját,
"muzsér a kicsit nagyot,
"éde nézz te mulla,
Mít árul a Gyula,

Gzerápes:

A bábozok, részeg csapatok,
"utyaszoros bazarozok,
Fazekasok ártatlanok,
Mint a vízényok.

"éde nézz fillér darabja,
Amelliket akarja,
"ogy én millen jászivul is vagyok,
A néniak háturu is adok.

Kanulag:

Itt a rózsás fakanál,
Vágy a lányak, de jó áll,
Rá van írva, rózsám ezereit,
"öbbit ár, mint a sósperec.

Boenyák:

Bécsi biessak fanyellé,
de elvász is megkerül,
Rányes olló, jeggyírú,
Béhr, fekete portli,
Piros fehér tumpádlit
"érnafűző masina,
Muzentróger, borotva,
Képeses fésű, pamédlit,
Krumplicukor, tli, talni,
Gyűszű és a tiltartó,
Ezt árujja Bécsben
a ronygyos-zsidó .

Boenyák:

13 krajcár egy pár herisnye,
Juliska, Mariaka!
Kapható mára
Almoskőnyv a papának,
"eg a nyangának,
Hogy aludt a tilzeo-ménki
Az aludteles köcsögbe.

Nemcsak babák ez a báboz,
Van itt tilkrős-sziv, hunszeros,
"o, meg bé os-olvasó,
"uzsésér nagyon olcsó.

Töröknezes, márcos:

Ide nézz, töröknezes,
fele cukor, fele mész
"em regad a najcodra,
Csak a sasszon ezéjára,
Ameg vessen magára,
"a nem köll a szájába,
Ragaszd rá a farára.

"tt a posár tele márcsal,
"e is fáradozzon márcsal
Eztet így nyukra-főre,
"eragad a segge tőle.

Planétás: (uzbajou'ol)

Ide figyelmezzenek emberek!
Itt a szerencsésje, a plánétahuzó,
"egmondja a jövőjét,
Az egészét egy pengőjér.
Szerencsésjét né szalassza,
A jövő-jét nem mulassza.
Ez a kicsi kicégér,
Minden likba belefér.
Az egész egy pengőjér.
Dögöllek meg, ha azér
Igazat mond az egérr

Krusvagy más:

16 a pesti bazar ára,
Aki nem vesz, ne igen babrájja,
Ha lepoton, lepoton,
16 a vacakom,
Válogadva minden 16.
Tótok, evábok, magyarok,
"ézzéték, hogy mit adok,
"n csinélom a babáit,
Tisenhat r darabját,
Amelliket válasszák,
Válogadva minden 16,
16 a pesti bazar ára,
Aki nem vesz az menjen.....
az Bregnyaja utcaszarkon várja
Ha lepoton, lepoton,
16 a vacakom,
Válogadva minden 16.

Laipho

~~Zandi~~
Ivo

Callinla

Parav

Batai
Pinter

Farela
Istani

Kojan

Solaji

Vásári rigmusok, mondások a sátorosok, csecse-becse árusok számára

Hét az ára, hét,

Darabja csak hét.

Hét fillér darabja,

Amelliket akarja.

Hogy én millen

Jószivű is vagyok,

A néninek háturu is adok.

Tizenhat a pesti bazár ára,

Aki nem vesz, ne igen babrájja.

Ha lepotom, lepotom,

Tizenhat a vacakom,

Válogadva minden tizenhat.

Tótok, svábok, magyarok,

Nézzétek, hogy mit adok,

Én csinálom a babaát,

Tizenhatér darabját,

Minden darab méma tizenhat.

Tizenhat a pesti bazár ára,

Aki nem vesz, az menjen az

Öregannya a zuccasarkon várgya.

Ha lepotom, lepotom,

Tizenhat a a vacakom,

Válogadva minden tizenhat.

Bécsi bicsak fanyelű,

Ha elvész is megkerű,

Fényes olló, jegygyűrű,

Fehér, fekete pertli,

Piros, fehér tumpádli,

Cérnafűző masina,

Huzentróger, borotva,

Kapcsos fésű, pamádli,

Krumplícukor, tű, talmi,

Cyüszű és tűtartó

Ezt árujja Bécsben

A rongyos-zsidó.

Hét, hét, minden darab hét,

Jaj, de finom, jaj, de jó

Ez a réklire való.

Varrjátok a réklitekre,

A legények öröme.

Háromezer egy darab,

Akár kicsi, akár nagy.

Itt a képes kalendárium!

Mit adok még máma rája?

Álmoskönyv, csizió,

Nótáskönyv, képes levelező,

Irhatsz a Julcsának, Marcsának,

Rádásul egy netosz,

Elül, amit beírsz,

Hátul kitörülheted.

Tizenhárom krajcár

Egy pár harisnya.

Ilyen olcsójér,

Tizenháromé!

Tizenhárom krajcár

Egy pár harisnya,

Juliska, Mariska!

Kapható nálam

Álmoskönyv a papának,

Meg a nyanyának:

Hogy aludt a tüzes-ménkü

Az aluútejes köcsögben!?

A takácsok részeg csapok,

Kutyaszaros tobakosok,

Tetves molnárok;

Fazekasok ártatlanok,

Mint a bárányok!

Kömüvestül és at ácatul,

És a zöldhasu takácstul

Ments meg uram minket!

Kódis-és istóriás-énekek

Az Ur Jézus Krisztus
 Drága szent keresztje
 Legyen ezen háznak
 Teteje, s födele,
 És a három vasszög
 Ajtaja, kilincse,
 Hogy a sátán meg ne
 Kisérthesse.

A kapási högybe
 Érik acseresznye,
 Nem adhat a néni,
 Mert vizes a keze.

O, édes Istenem,
 Száritsd megxa kezét,
 Hadd adjon a néni
 Egy marok cseresznyét.

O, édes megváltóm,
 Ne nézd pirkéimet,
 Kukoricát esznek,
 Mégis oly görhesek.

Fél a tikos tőle,
 Hogy megdöglik nála,
 Én édes Istenem,
 Én most micsinyájjak?

Füstölög a kémény,
 Talán itthol vannak.
 Ergye be te Péter,
 Valamit csak adnak.
 Mit kaptál?
 Babot.

Verje meg az Isten
 A babos angyalát,
 MÉR nem adott inkább
 Egy gyűszű pálinkát.

Füstölög a kémény
 Talán itthol vannak.
 Ergye be te Péter,
 Valamit csak adnak.
 Mit kaptál?
 Egy tojást!

Vágd az agyküllőhöz,
 Hogy ne csikorogjon,
 Hogy a szegény apád
 Nyugodtan aludjon.

Füstölög a kémény,
 Talán Itthol vannak.
 Ergye be te Péter,
 Valamit csak adnak.
 Mit adtak?
 Krajcárt!

Tedd a tarisznyába,
 Jó lesz pájnkára,
 A szegény apádnak
 Meggyógyulására.
 Gyí Sárga, tovább is egy házzal.!

.....

Uram, de árván maradtam,
 Midőn szüleimtől egyedül hagyattam.
 Maradt még életben egy gazdag nagynéném
 Kit gondviselőül rendeltek énmellém.
 Ugy, mint az férjének gondomat viselő,
 Gyöngye kis arcomat naponként megveré.
 Mert egyszer kimentem én a temetőbe,
 Jó szüleim sírját síratgattam rendre.
 Zokogva, jajgatva föl-fölsóhajtottam,
 Kej föl édesanyám, síró hangon mondtam.
 Jaj, de nem hallotta, hjába zokogtam,
 Néma keresztjénél hjába kijáltóztam.
 Mert a halál-álnát ol méllen aludta,
 Hogy árvája szavát még meg sem hallgat.
 De megszomorodott már a fűzfavessző!
 Az árvák bántása nem lesz felejthető.
 Ne hagyj el szent fíjam, de én se hagyj!
 Meg is jutalmazlak örök dicsőséggel.

A somogyi bűnök folklorisztikai anyaga/istoriás bemondások/

Hét, hét, minden darab hét!
Jaj de finom, jaj de jó
Ez a réklire való, Varrjátok a réklitokra
A legények örömeire.

Bábos:

20 fillérér adok egy darabot,
20 filléréré válogatni hagyok,
Huszár adom a babaát,
20 fillérér darabját,
Huszár a kicsit a nagyot,
Jde nézz te muls,
Mit árul a Gyula,
- - -

Cserépes:

A bábosok, részeg csapok,
utyassáros bazárosok,
Fazekasok ártatlanok,
Mint a várányok.
- - -

Aranyát fillér darabja,
Amelliket akarja,
"ogy én millen jószívű is vagyok,
A néniék hátura is adok.
- - -

Kanala:

Itt a rózsás fakanál,
Végy a lánynak, de jó áll,
Rá van írva, rózsám szeret,
Többet ér, mint a sósperec.

Bosnyák:

Bécsi bírsak fanyellú,
Ha elvész is megkerül,
Fényes olló, jeggyűrű,
Fehér, fekete pertli,
Piros fehér tumpédli,
Cérnafűző masina,
Muzentróger, borotva,
Kapcsoló fésű, pamádli,
Krumplicukor, tli, telmi,
Gyűszű és a tűtartó,
Ezt árulja Bécsben
a ronygós-zsidó .
- - -

Bosnyák:

13 krajcár egy pár barisnya,
Juliska, Meriska!
Kapható másna
Almoskönyv a papának,
eg a nyanyának,
Hogy aludt a tűzes-ménkü
Az aludteles köcsögbe.

Nemcsak babás az a bábos,
Van itt tükrös-szív, huszáros,
Ho, mag bábos-olvasó,
Huszár nagyon olcsó.

Törökméz, márcos:

Idé nézz, törökméz,
fele cukor, fele méz
"em ragad a bajcodra,
Csak a szasszon szájára,
Ameg vessen magára,
"a nem köll a szájába,
Nagaszd rá a farára.

Itt a pohár tele márcsal,
Ne is fáradozzon mással
Eztet igya nyakra-főre,
"eragad a segge tőle.

Planéták:

Idé figyelmezzenek emberek!
Itt a szerencsésje, a plánétahuzó.
"egmondja a jövőjét,
"an egészét egy pengőjér.
Szerencsésjét ne ezalassza,
A jövőjét nem mulassza.
Ez a kicsi kisegér,
Minden likba belefór.
Az egész egy pengőjér.
Dögöllek meg, ha ezér
Igazat moné az egérr

Árusvagy más:

16 a pesti bazár ára,
Aki nem vesz, ne igen babrájja,
Ha lepotom, lepotom,
16 a vacakom,
Válogadva minden 16.
Pótok, svábok, magysrok,
"ézzétek, hogy mit adok,
"an csinálom a babját,
Tizenhat r darabját,
Amelliket válasszák,
Válogadva minden 16,
16 a pesti bazár ára,
"aki nem vesz az menjen.....
az Öregnyája utcáson várja
Ha lepotom, lepotom,
16 a vacakom,
Válogadva minden 16.

Hét, hét, minden darab hét!
Jaj de finom, jaj de jó
Ez a reklámre való Varrjátok a reklámekre
A legények öröme.

Bábos:

20 fillérér adok egy darabot,
20 filléréré válogatni hagyok,
Huszer adom a babaát,
20 fillérér darabját,
Huszer a kicsit a nagyot,
Addé nézz te mulla,
Mit árul a Gyula,

Cserepes:

A bábosok, részeg ceapok,
Kutyaszáros bazárosok,
Fazekasok ártatlanok,
Mint a várányok.

Árus:
Hét fillér darabja,
Amellett akarja,
"ogy én millen jószívű is vagyok,
A néniék hátra is adok.

Kanalas:

Itt a rózsás fakanál,
Vegy a jénynak, de jó áll,
Rá van írva, rózsám szeret,
Többet ér, mint a sósperec.

Bosnyák:

Bécsi bícsak fanyelű,
Ha elvész is megkerű,
Fényes olló, jeggyűrű,
Fehér, fekete pertli,
Piros fehér tumpádli,
Vérnafűző masina,
Auzentróger, borotva,
Kapcsos fésű, pamádli,
Krumplicukor, tü, talmi,
Gyűszű és a tütartó,
Ezt árujja Bécsben
a ronygyos-zsidó.

Bosnyák:

13 krajcár egy pár harisnya,
Juliska, Mariska!
Kapható máma
Almoskönyv a papának,
eg a nyanyának,
Hogy aludt a tizes-ménki
Az aludteles köcsögbe.

Nemcsak babás ez a bábos,
Van itt tükrös-szív, huszáros,
No, meg bábos-olvasó,
uszagér nagyon olcsó.

Törökméz, márcos:

Ide nézz, törökméz,
fele cukor, fele mész
"em ragad a hajcodra,
Csak a zasszon szájára,
Amneg vessen magára,
"a nem köll a szájába,
ragaszd rá a farára.

Itt a pohár tele márcsal,
"Me is fáradozzon mással
Eztet igya nyakra-főre,
"eragad a segge tőle.

Planétás:

Ide figyelmezzenek emberek!
Itt a szerencséje, a plánétahuzó.
Megmondja a jövőjét,
Az egészet egy pengőjér.
Szerencséjét ne szalassza,
A jövőjét nem mulassza.
Ez a kicsi kisegér,
Minden likba belefér.
Az egész egy pengőjér.
Dögöllek meg, ha ezer
Igazat mond az egér.

Árusvagy más:

16 a pesti bazar ára,
Aki nem vesz, ne igen babrájja,
Ha lepotom, lepotom,
16 a vacakom,
Válogadva minden 16.
Pótok, svábok, magyarok,
"ézzétek, hogy mit adok,
Én csinálom a babját,
Tizenhat r darabját,
Amellett válasszák,
Válogadva minden 16,
16 a pesti bazar ára,
Aki nem vesz az menjen.....
az öregnyája utcasarkon várja
Ha lepotom, lepotom,
16 a vacakom,
Válogadva minden 16.

34

Mélyentisztelt Publikum!
A német ha hi, aszongya, hogy kum!
Én nem mondom, hogy kum,
Mégis tolong az egész publikum.
Mer ég és föld ijét még nem övött,
Egy csomóba ennyi rusnya ördögöt.

1.) Re-re-re, ranti-putanti,
Es Mariantlis ta, //Es Mariant ist da/
Ten Obend um sieben Uhr, //Den Abend um sieben Uhr/
Fang das Gespiel an,
Kleine Pube funf Krajce //.....Kreuze/
Grosse Dube céhn Krajce, //.....zehn Dr./
Re-re-re, ranti-putanti,
Komc Frejde, komc ta Komc Fremde, komc ta! /komm Ferunde, komm da, Komm Fremde
Wird Werk fressen, , komm da/
Unt Penktr seissen. /Und Penktl scheissen/

Mézeskalácsos:

Gyuri

Huszér adom a bábót,
Huszér a kicsit, a nagyot.
Ide nézz te mulla,
Mit árul a Gyula!
Van itt tükrös sziv, huszáros,
Na meg a mézes-bábos.
Ide nézz, törökméz,
Fele cukor, fele méz,
Nem ragad a bajcodra,
Csak a leány szájára,
Ammeg vessen magára;
Ha nem köll a szájába
Rag^aszd rá a farára.

Gyuri

85
Ttt a pohár tele márcsal,
Ne is foglalkozzon mással,
Eztet igya nyakra-főre,
Beragad a segge tőle.

Kanalas:

Itt a rózsás fakanál,
Végy a jánynak, mer jó áll.
Rá. van írva: rózsám szeret,
Többet ér, mint a sósperec.

Uráné

+ jóska fenyérlől

Arus: *Pinter P. (Hjv)*

Tizenhárom krajcár egy pár harisnya,
Ilyen olcsóér, tizenháromér!
Tizenhárom krajcár egy pár harisnya,
Juliska, Mariska!
Kapható nálam álmoskönyv
a papának, meg a nyanyának,
s hogy sludt a tüzes ménű
az aludtejes köcsögbe.

Bosnyák árus:

Zoltán Tibor

Bécsi bicsak fanyelű,
Ha elvész is megkerü,
Fényes olló jeggyűrű,
Fehér, fekete pertli,
Piros, fehér tumpádli,
Cérnaüző masina,
Huzentróger, borotva,
Kapcsos fésű, pamádli,
Krumplicukor, tű, telmi,
Gyűszű, meg a tűtartó.
Ezt árulja Bécsben a rongyos-zsidó.

Karibábor
Cserépes / Fatél-áru

A bábosok részeg csapok,
Kutyaszáros bazárosok,
Fetves molnárok,
Fazekasok ártatlanok,
Mint a barányok.

10
Árus: *Pinter P.*

Három fillér egy darab,
Akár kicsi, akár nagy,
Itt a képes kalendárium!
Mit adok még máma rája?
Álmoskönyv, csizió,
Nótáskönyv, képes levelező,
Irhatsz a Júliusának, Márcsának,
Rádásul egy netosz,
Elül amit beírsz,
Hátul kitörülheted.

Sóf Tó

M

* Mélyen tisztelt publikum!
A német ha hi, aszongya, hogy kum!
Én nem mondom, hogy kum,
Mégis tolong az egész publikum,
Mer' ég és főd ijét még nem övött,
Egy csomóba ennyi rusnya ördögöt!

Sóf Tó
Re-re re, ranti-putanti! /.....Anti..Tanti/
Es Mariantis ta, /...Mariant ist da/
Ten Obendan^{um} siben Uhr /Den Abend um sieven Uhr/
Fang das Gespil an; /.....Gespiel.../
Kleine Pube funf Krajce, /...fünf Kreuze/
Krósze Pube céhn Krajce. /...zehn Kreuze/
Re-re-re, ranti-putanti!
Kome Frejde, kome ta, /koma Freunde, komm da/
Kome Fremde, kome ta, /Komm ..., komm da/
Wird Werk fresszen, /.....fressen/
Unt Penktr seisszen! /und Penktr Scheisen/

7szójáték, paródikus szavak kevéreke/
/egy kócbabáról van szó, melynek neve Mariant/
/este 7órakor/
/kezdődik az előadás/
/kis babáknak-gyerekeknek 7 krajcár/-/az itt szereplő Kreuze nem pontosan
/nagyobbaknak 10 krajcár/ a krajcár-szót fedti/
/megint makaróni-szöveg következik/
/gyertek barátain, gyertek ide/
/gyertek idegenek, gyertek/
/ezt a pántlikát megeszti, ti. a mutatványos/
/és pántlikaként kakálja ki/-/az egészet a halandzsza-szövegezés jellemzi

Plánétás:

Íde figyelmezzenek emberek!

Ittt a szerencséje a plánétahuzó,

megmondja a jövőjét,

Az egészet egy pengőjért,

Szerencsáját ne szalassza,

A jövőjét ne mulassza,

az a kicsi kiamalac

minden likba belisulad

~~Az egész egy pengőjért,~~

ögöllek meg ha esemalac

~~Izzat mond~~ mondja az igazat.

43
"Élyentisztelt Publikum!
A német ha hi, aszongya, hogy kum!
Én nem mondom, hogy kum,
Mégis tolong az egész publikum.
"Er ég és főd ijét még nem övött,
Egy csomóba ennyi rusnya ördögöt.

Re-re-re, ranti-putanti,
Es Mariantlis ta, /Es Mariant ist da/
Ten Obend um sieben Uhr, /Den Abend um sieben Uhr/
Fang das Gespiel an,
Kleine Pube funf Krajce /.....Kreuze/
Grosse Dube céhn Krajce, /.....zehn "r./
Re-re-re, ranti-putanti,
Kome Frejde, kome ta Kome Fremde, kome ta! /komm Ferunde, komm da, Komm Fremd
Wird Werk fressen, komm da/
Unt Penktr seissen. /Und Penktl scheissen/

Többet ér, mint a sósperec.

Szereti-é vagy nem? Megmondom én a tenyeribü ;aggya ide ide fujatalember!
No, maga osztán szerencsés csillagzat alatt született. Itt, ni! Az életvonala
ollan hosszú, hogy megéri a loc észtendót is. Itt megen látok egy ~~ki~~ keresz-
tező kis vonalat, ami aztat jelenti, hogy hamarossan szemcse áll a házho egy
szép lán kópibe. /közben a lányra néz és kacsint ~~há~~/

/Tovább megy és folytatja a szöveget, elvegyülve a tömegben/:

Itt a rózsás fakanál... emberek és asszonyok, lányok és legények! Nem csalok,
nem ámitok: tenyeréből megmondom az életfolását.

Szűcsné László + Kócsos László A.

Kamera:

A képsorindítás az andocsi templomhátsó, ill. régi kápolnárol/külön filmfelvétel/

Közben a kamera vált a ringlispiles képre, ahol gyerekek, fiatalok tömege van./külön filmfelvétel/

A kamera átvált a sátoros, bazáros totál-k

```
mezes-bábos, kegyáros, Qacipecsenyés, csécsébecsés, egyéb bazáros/amennyiben m'd lenne rá, szükséges lenne egy papagályos "Plánétásra", egy bosnyák-árusra, török-marcos mézesre/továbbá tudjuk szerepeltetni a teknővájót és /esetleg feleségét/ fakanál árulót.stb./studio-felvétel/
```

Ma törökénel = Kéj János orme

Udvarias nével = Virág Julcsáné (Jedanalet áml)

Galits Tibor: Bótki Zoltó

László László pártor ötökével
(U amsa rá egyve alatt)

Kócsosné; Páva + János László

Énekhang:

A képsor alatt hallatszik/^{Együtt} Angyán József/ andocs történetével kapcsolatos Mátia-éneke: "Üdvözlégy ezerszer mennyország szépsége..." /az énekből csak a kijelölt strófák menjenek/.

Szöveg:

Jártam Tabi, Igali, "engyel-tóti," arcali, Benediktum Sávoly, Úlj föl hát barátom!

Szöveg:

/mézes-bábos, vagy törökmézes/
Ide nézz, törökméz,
"ele cukor, fele méz.
"e a szomszédomra nézz,
Mer annak fele se kész!

Szöveg:

/bosnyák, vagy más baráros/

Bécsi bicsak fanyaltú,
Ha elvész is megkerü.
Fényes olló, egygyűrű,
"ehér, fekete pertli,
Pizos, fehér tumpácli,
Cérnafűző-masina,
Huzentróger, borotva,
Gyűszű, tűtartó.
Ezt árulja nemcsak Bécsben,
"anem itt is Mindenés Ferkó.

Szöveg:

/ponyva-árus, vagy egyéb/

Hárimezer egy darab,
Akár kicsi, akár nagy,
háromér, szabottér,
Minden darab háromér.
Itt a képes-kalendárium!
Mit adhatok még ma rája?
Álmoskönyv, csizió,
Nótáskönyv, képeslevelező:
"rhatsz a Julcsának, "arcsának,
Rádásul egy nőtosz,
Elül, amit beírsz,
Hátul kibörülheted.

Szöveg:

/vegyes baráros, vagy bábos/
Husz fillérér adok egy darabot,
Husz fillérér válogatni hagyok.
Huszér adom a babaát,
Husz fillérér darabját,
Huszér a kicsit, a nagyot.

Szöveg:?

Tizenhárom krajcár egy pár harianya,
Ilyen olcsóér, tizenháromér.
Juliska, Mariska, kapható máma

(Sol a dudu + R. ...)
(Kócsosné + ...)
(...)

A kamera részletesen kiemeli egy-egy szövegmondot, majd visszatér közben a sátor anyagának legjellemzőbb részeire.

Almoskönyv a papának,
Eg a kedves nyanyának,
Meg, hogy aludt a tüzesménű
Az aludtejes köcsögbe!

Szöveg:

/bármely árus mondhatja/
Hét az ára hét,
Arabja csak hét,
Hét fillér darabja,
Amelliket akarja.
Hogy én milyen
Jószivű izs vagyok
A néninek hátturu is adok!

A kamerai képen elképzelhető pl. olyan jelenet, amelynél egy legény jobb kezében egy felíratos fakanalat tart, /amire a leány durcásan reagál/, bal kezében háta mögött egy tükrös-szívet, amit végül is neki ad, s erre mindketten egymást átölelve mennek el más árushoz.

szöveg

Szöveg:

Tizenhat a pesti bazár ára,
Aki nem vössz, ne igen babrálja,
Ha lepotom, lepotom,
Tizenhat a vacakom,
Válogadva minden tizenhat.
Tótok, svábok, magyarok,
Nézzétek, hogy mit adok!
Én csinálom a babaát,
Tizenhatár darabját,
Amelliket választják,
Válogadva minden tizenhat.

A különböző rigmusokkal rendkívüli játékos-mókás hatást és szituációt lehet teremteni.

A kamera ráirányul a falatozókra, ill. mulatozókra

Zene: ? / utólag megadom a dalt és szöveget
Távoliból muzsikaszó hallatszik a laci-peccsenyés / és italárus / felől.

A kamera a gyerekekre megy át az előbbi dalolókról.

Gyermekjátékok:

A sátorok mögött / a karádi és mesztegnyői csoport tagjai / énekes-táncos játékot adnak elő: "Egy szege, két szege...!" "Kocsir, kocsir komámasszon..".

A kamera visszavált a sátorok előtti népviseletekre, majd átvészlik a kegyáruhoz, ahol kevésbé a tárgyakon lesz a hangsúly, mint inkább az istóriás-énekesen / Kesztyűs Örzse néni a kegyáruhoz közel, vagy mellette ül.

Viselet:

A különböző viseletben lévők - mint vásárlókat vevők - mennek át a színen, ill. egyik bódétól a másikig / Pogányszentpéter, Karád, Buzsák, Törökkoppány stb. /

Szöveg:

/Horvtáné, Kesztyűs Örzse/
Uram de árván maradtam,
Mión szüleimtől egyedül hagyattam,
Maradt még életben egy gazdag nagynéném,
Kit gondviselőül rendeltek én mellém.
Ugy, mint az férjének gondomat viselő,
Gyöngye kis orcámat naponként megveré,
Mert egyszer kimentem éna temetőbe,
Jó szüleim sirját siratgattam rendre.

Zokogva, jajgatva föl-fölsóhajtottam,
Kej föl édősanyám, siró hangon mondtam.
Jaj, de nem hallotta hjába zokogtam,
Néma keresztjénél hjába kiátosztam,
Mert a halál-álmát ol méllen aludta,
Hogy árvája szavát még meg sem hallgatta.

-3- Laci János +
Márcs - Tóni Andras (Orsi)

h2

De megszomorodott már a fűzfavessző,
Az árvák bántása nem lesz felejthető,
Ne hagyj el szent fiam, de én se hagylak el
Meg is jutalmazlak örök dicsőséggel.

A kamera itt visszauszhathat egy pillanatra a báboshoz, ahol éppen egy un. báb-olvasót vásárol egy öregasszony.

Ez a kép azonban felcserélhető az előbbivel, s így a kegyárus és istóriás-ének is előbb lenne. Ebben az esetben most jönnének a különböző viseletes nők, ill. férfiak.

Ezek után a kamera-mintegy keresvén a hangot, ill. dalost-átvált; először az énekesre, majd a táncosra.

A kamerának nem kell végig követnie a hosszú karádi-t, mert közben az egyes somogyi csoportok táncba kezdenek. Ez vagy úgy oldandó meg, hogy a kamera "kiemeli" a speciális jellegűeket, vagy oly módon, hogy Hortától átcsap egy totál tánckavalkádra és csak azután megy egy részletre.

Itt még megodható-talán-hogy az összes csoport, vagy legalább is egy nagy része bekapcsolódik a táncba.

B.

E vázlatba még beépitendő a kult. szemlén szereplők egy-egy részlete. A megfelelő helyre kellene a p. szentpéteriek játékát, babonás cselekményeit. Ugyancsak tőlük kell beépitni a teknővájó cigányt ahhoz a képhez, ahol az asszony fakanalat, stb. árul. Amennyiben sikerül külön gyertyás-sátrat felállítani, akkor e témánál, amennyiben nem, akkor a kegyárusnál lehetne "bevágni" saját/8 mm-es/ filmet a gyetyaönkésről/Sótányi bácsi már nem él/ Véleményem szerint az elején induló szakrális jellegből nem szabad többet filmre rögzíteni: nem adják oda a papok a zászlókat, bucsus tömeget a lig hiszem, hogy össze lehetne hozni; továbbá: Nem lehet a cím "ANDOSZI BUCSU", mert az teljesen szakrális jellegű, s így egybet odakényszeríteni nem lehet, ill. szakszerűtlen lenne; ellenben az un. "falubucsú" c-t kaphatja, mivel ez kissé szakrális ugyan, de a protestáns falvak, a katolikus községek egyaránt megtartották, vagy mint a falu templomának évfordulóját, amely főleg arra volt jó, hogy a legtávolabbi rokonok is összejöttek erre a sokadalomra, s e bucsuk hajlottak a vásár jelleg felé; míg a kat. falubucsuk rendszerint a templom avatásnak, ill. védő szentjének a nem teljesen szakrális ünnepe volt. Ezen okok miatt állítottam így össze a forgatókönyvet, amelybe még néhány mozzanat beépithető.

Kaposvár, 1977. I. 25.

Együd Árpád
muzeumig.h.

Laci János Andras (Orsi)
Andras János Andras (Orsi)
Plauzta János (Együd)
Tauas L. Andras (Együd)

Ismét dallam hallatszik:

/Lóth Imre, esetleg még más is/
Csóri kanász mit főztél dallamából néhány strófa, amit átvesz a zenekar és tánc:

/Horváth János karádi táncos; esetleg barátjával/...Már az ének alatt megkezdí a táncot és folytatja a zenére.

Csoportos táncok:

Az archaikus ugrós, ill. csillagtánc/pl. Berzencéről/, vagy még előtte inkább a Horváthhoz kapcsolódó karádi táncok. Búsáki kopogós és egyéb.

P. szentpéteriek.

Törökkoppányo menyecske-kórus éneke és női karikázója zárná a műsort.

Üdvözlégy ezerszer mennyország szépsége,
Andocsi templomnak legfőbb ékessége,
Angyaloknak ékes királyné asszonya,
csodákkal tündöklő boldogságos anya.

Üdvözlégy ezerszer csodáknak csodája,
Te vagy a szent József kezei munkája,
Kit Gábiel angyal szent társaságában,
Szent József faragott Arimathiába.

Üdvözlégy ezerszer,kit az égi karok
Kalocsáról hoztak ide,az angyalok.
Mária,Mária andocsi virágszál
1520-ban ki itt felvirultál.

Üdv.légy ezerszer andocsi szüz anya,
Kinek jobb karján ül az Isten szent fia,
Mária,Mária andocsi szép rózsa,
Andocsi templomnak tündöklő csillaga.

Üdv.légy ezerszer szemünk szépsége,
Lelekünk nagy öröme,szivünk ékessége,
M.M,andocsi drága kép
Kit örömmel szemlél a buzgó bucsus nép.

Amerre téged a szent angyalok hoztak,
Füvek,fák,virágok a földre hajoltak,
Égi illat terült Somogy vármegyébe,
Baáton vidékén,andocsnak völgyébe.

Háromszáz és kilencvenöt éve annak,
Andocson tündöklesz,ragyogsz a magyarnak.
Sok százezer lélek megpihent már nálad,
A fáradt zarándok nyert nálad nyugalmat.

Az angyalok után mi is ide jöttünk,
Piros pünkösdi napján,hogy téged köszöntsünk,
Üdv.légy M. pünkösdi szép rózsa,
Ki minékünk virulsz az andocsi templomba.

Szivünk gyászruháját vessük le immáron,
Andocsi szüz anyát köszöntsük mindnyájon.
Köszöntsétek velünk ifjak és öregek,
Garzdagok,szegények,árvák és özvegyek.

Kinek ide jöttünk szent tiszteletére,
Vessük szemünket tündöklő képedre,
A bűnbánat könnye follya le orcánkat,
Akik itt szemléljük drága szüz anyánkat.

Csodákkal tündöklő drága képe előtt
Essünk térdeinkre szent oltára előtt,
Mindnyájan sirjuk ki előtte magunkat,
Mert ő nagy,hatalmas,megáld mindnyájunkat.

Andocsi szüz anya,azért jöttünk hozzád,
Buzgó kérésünket,hogyha meghallgatnád,
Nyerj fiadtól nekünk erőt,egészséget,
Szép magyar hazánkra áldást,békeséget.

Ments meg minket anyánk testi s lelki kártól,
Szőlőhegyeinket a filoxerától,
Tüztől és víztől,a nagy jégesőtől,
Lábas jószáginkat őrizd a dögvésztől.

Andocsi szüz anya bűnünk bocsánatját
Szent fiadtól nyerjél nekünk boldog halált,
Szüz karodon ülő kisdéd Jézusoddal
Dicsérhessünk mennyben a szent angyalokkal.

Óh mennyország szép fénylő tündöklő csillaga,
Hallagad meg, mint könyörög az özvegy és árva,
ert nincs aki szánja, hogyha sir az árva,
Csaj te árvák, özvegyek legkegyesebb gyámja.
Elmaradtam árvákkal szenvedő betegen,
Oh nem volt egy betevő falatka kenyérem,
Sir az árva gyermek, oh anyám, mit tegyek,
Ez az ágyban zokogok, szüz anyám mit tegyek?
Eredj fiam, hisz vannak gazdag rokonaid,
Mond el, hogy mint éheznek kisebb testvéreid,
Hogy én beteg vagyok, arról is szóljatok,
Hátta talán mgesekik a szive rajtatok.
Megy az árva reszketve, ssose tett még ilyet,
Hogyne inditana meg bármilyen kőszivet,
Két kisebb testvére ott megyen mellete,
Mindháromnak tele van könnyel a két szeme.
De ~~az~~ gazdag rokonok még meg se hallgatták,
A három árvára a kutyákat uszitják,
Megy a három árva, továbbmegyen sirva,
Óh szüz anyám, mi van a számunkra megirva,
Egy utcza szegleténél a legkisebb gyermek,
Zokogva így kiált fel, én tovább nem megyek,
nem megyek, nem tudok, már tovább nem birok,
Jó emberek egy falat kenyeret adajatok.
Nics ki meghallgassa az árva panaszát,
Igy érik az árvák a szomoru tanyát,
A csomoru tanyát, a nagy beteg anyát,
Ki már meg sem érhetette gyermeki panaszát.
Alkony borul a tájra, sötét lett az éjjel,
A bus háznál nem lehet már látni sem széjjel,
Leborult az árva mind édesanyájára,
Nem sir egy se, csend borult már az egész tájra.
Jöna hajnal aranyos, biboros könytösbe,
A szomoru kis házba világ sem özönlött be,
Oh jaj, mit látni ott? négy halovány haxlott,
Három árva egy ágyba anyjával nyugodott.
... Milyen boldog mindegyök, mososlyog az ajkuk,
ert a kegyes szüz anya megkönyörült rajtuk,
A bus éjszákában hozzájuk leszálla,
S lelküket felvitte a fényes mennyországba.